

Załącznik do Uchwały
Sejmiku Województwa
Warmińsko - Mazurskiego
Nr XVI/337/08
z dnia 18 marca 2008 roku

REGIONALNY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2008 ROK

Olsztyn, luty – marzec 2008

Spis treści

I. Wstęp.....	3
1. Wprowadzenie - uwarunkowania prawne, programowe i organizacyjne	3
2. Struktura dokumentu i główne założenia Planu	4
3. Uwarunkowania programowe.....	5
3.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki.....	5
3.2. Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2008	7
3.3. Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku.....	8
3.4. Strategia Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2015 roku	8
3.5. Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007- 2013.....	8
3.6. Dokumenty dotyczące realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	9
II. Diagnoza rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego	11
1. Uwarunkowania gospodarki.....	11
2. Rynek pracy	12
3. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko – mazurskim.....	14
III. Podsumowanie i rekomendacje wynikające z analizy sytuacji na regionalnym rynku pracy, wyników monitoringu oraz konsultacji społecznych	23
1. Rynek pracy - podsumowanie – trendy w strukturze regionalnego bezrobocia	23
2. Wyniki monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2007 rok	24
3. Rekomendacje do RPD 2008.....	26
IV. Główne kierunki Regionalnego Planu na Rzecz Zatrudnienia.....	27
1. Cele do osiągnięcia.....	27
2. Priorytety Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2008 rok	27
3. Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008	28
3.1. Główne kierunki polityki rynku pracy określone w Strategii	28
3.2. Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008.....	29
Wzrost zatrudnienia	29
Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej.....	29
Efektywna organizacja rynku pracy	29
Równość szans do zatrudnienia.....	29
Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia	29
4. Priorytetowe programy regionalne	30
4.1. Projekty i programy – cechy odpowiadające polityce rynku pracy	30
4.2. Projekty wdrażane w roku 2008 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w nowej perspektywie finansowania 2007 – 2013	31
4.3. Projekty realizowane przez Warmińsko-Mazurską Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy w Olsztynie	33
5. Kryteria dla uzyskania wsparcia projektów	33
5.1. Kryteria ogólne.....	33
5.2. Szczegółowe kryteria wsparcia związane z Planami Działań według priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.....	34
6. Finansowanie programów.....	42
V. Monitorowanie i koordynowanie działań oraz sprawozdawanie	45
VI. Załączniki	46
Załącznik 1.....	47
Regionalny Zespół ds. opracowania projektu Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok.....	47
Załącznik 2.....	48
Harmonogram prac i konsultacji związanych z Regionalnym Planem Działań.....	48
na rzecz Zatrudnienia na 2008 rok	48
Załącznik 3.....	49
Zadania instytucji rynku pracy	49
Załącznik 4.....	54
Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008 oraz typy działań – uzupełnienie pkt 3.2.....	53
Wzrost zatrudnienia	53
Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej	53
Efektywna organizacja rynku pracy	55
Równość szans do zatrudnienia	56
Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia.....	59

I. Wstęp

1. Wprowadzenie - uwarunkowania prawne, programowe i organizacyjne

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia określa wojewódzką politykę w zakresie rynku pracy w roku 2008. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 poz. 1001, z późn. zm.) w art. 3 ust. 4. określa, iż:

„Samorząd województwa na podstawie Krajowego Planu Działań, uwzględniając strategię rozwoju województwa oraz strategię wojewódzką w zakresie polityki społecznej, o których mowa w odrębnych przepisach, przygotowuje corocznie regionalny plan działań na rzecz zatrudnienia, określający preferowane programy regionalne, projekty lokalne, priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia - po zasięgnięciu opinii powiatowych jednostek samorządu terytorialnego oraz partnerów społecznych”.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia uwzględnia założenia Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia, który definiuje zadania państwa w zakresie polityki zatrudnienia.

Podejmując działania zmierzające do opracowania Regionalnego Planu Działań Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął Uchwałę Nr 1/3/08 z dnia 08 stycznia 2008 roku w sprawie powierzenia Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Olsztynie koordynacji działań związanych z opracowaniem Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok oraz powołania Zespołu Zadaniowego do spraw Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia.

W celu wykonania postanowień Uchwały powołany Zespół wyznaczył główne obszary problemowe Planu oraz przeprowadził konsultacje w zakresie jego treści w środowiskach reprezentowanych przez Członków Zespołu, a także przedstawił własne opinie i sugestie. Zespół wypracował ostateczną wersję RPD, którą Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie przedłożył Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w celu skierowania pod obrady Sesji Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W dalszej kolejności Zespół podejmie monitorowanie realizacji Planu oraz przygotowuje rekomendacje na rok następny.

Stosownie do zapisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stanowiących, że realizowana polityka rynku pracy przez władze publiczne opiera się na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi, opracowanie niniejszego dokumentu nastąpiło z udziałem partnerów społecznych, gospodarczych i samorządowych.

W związku z tym skład¹ Zespołu Zadaniowego do spraw Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia został wyłoniony spośród przedstawicieli samorządu województwa, przedstawicieli wojewody, reprezentantów samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców, przedstawicieli nauki i szkolnictwa oraz reprezentantów organizacji pozarządowych.

¹ Skład Zespołu przedstawiony został w Załączniku 1

Prace nad tekstem dokumentu oraz czynności organizacyjne, a w tym zebranie i opracowanie materiałów z konsultacji społecznych² wykonywane były w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Olsztynie przez pracowników Wydziału Analiz i Programów Rynku Pracy.

2. Struktura dokumentu i główne założenia Planu

Struktura dokumentu

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia określa głównych uczestników działań i zawiera kierunkowe wytyczne dla służb zatrudnienia oraz instytucji, organizacji oraz innych podmiotów funkcjonujących w obszarze rynku pracy. Plan zawiera:

- diagnozę rynku pracy wspartą monitoringiem realizacji RPD 2007,
- zadania samorządu województwa na rzecz zatrudnienia,
- priorytety regionalnej polityki zatrudnienia na rok 2008 z uwzględnieniem perspektywy roku 2009 oraz w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy, ujętej w Krajowym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2008 rok,
- preferowane programy regionalne i lokalne, mające wpływ na wyrównanie lokalnych dysproporcji w zatrudnieniu, priorytetowe grupy bezrobotnych oraz innych osób wymagających wsparcia,
- identyfikację warunków do stworzenia podstaw zwiększenia efektywności realizacji priorytetów wojewódzkiej polityki społeczno - gospodarczej, poprzez pełną absorpcję środków finansowych z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Założenia Regionalnego Planu Działań na rok 2008 wynikają z operacjonalizacji w rocznej perspektywie Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku i koncentrują się na aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z województwa warmińsko-mazurskiego znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, a także na rozwijaniu aktywnych polityk rynku pracy na szczeblu regionalnym i lokalnym.

RPD 2008 powstaje w trudnym momencie, ponieważ realizowany będzie w okresie wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL). Rodzi to konieczność podjęcia intensywnych działań mających na celu maksymalne wykorzystania środków Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację celów określonych w Planie.

Instytucjonalno – funkcjonalne zarządzanie rynkiem pracy

Od 1 stycznia 2000 roku zarządzanie rynkiem pracy w Polsce ma charakter zdecentralizowany. Obecnie zadania państwa w zakresie zatrudnienia określa ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99 poz. 1001, z późn. zm.). Ustawa określa trzy różne poziomy zadań i odpowiedzialności za sytuację na rynku pracy:

- krajowy: minister właściwy do spraw pracy,
- wojewódzki: samorząd województwa (zadania są realizowane przez wojewódzki urząd pracy będący jednostką organizacyjną samorządu województwa) oraz administracja rządowa – wojewoda,

² Przebieg prac nad KPD przedstawiono w Załączniku 2

- powiatowy: samorząd powiatu (zadania, są wykonywane przez powiatowe urzędy pracy wchodzące w skład powiatowej administracji zespolonej).

Główni realizatorzy Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia

Podmiotami wykonującymi zapisy Planu są instytucje rynku pracy³ realizujące zadania określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Należą do nich:

1. Publiczne służby zatrudnienia,
2. Ochotnicze Hufce Pracy,
3. Agencje zatrudnienia,
4. Instytucje dialogu społecznego na rynku pracy,
5. Instytucje partnerstwa lokalnego.

3. Uwarunkowania programowe

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia nawiązuje do podstawowych dokumentów programowych krajowych oraz regionalnych, a w szczególności do:

- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2008,
- Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku,
- Strategii Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2015 roku,
- Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 -2013,
- Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej,
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013,
- Dokumentów dotyczących realizacji regionalnej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Planów Działań.

3.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki

28 września 2007 r. Komisja Europejska wydała decyzję w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, który jest jednym z programów operacyjnych służących realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i obejmuje całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Polsce. Przyjęcie Programu stanowi potwierdzenie głównych kierunków rozwoju i prowadzenia polityki prozatrudnieniowej rządu oraz umożliwia wykorzystanie środków EFS w Polsce w latach 2007 – 2013.

Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, Program koncentruje wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnieniach związanych z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia.

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej a do osiągnięcia tego celu przyczyni się realizacja sześciu celów strategicznych, do których należą:

³ Zadania instytucji rynku pracy opisane są szczegółowo w Załączniku 4

1. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo.
2. Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego.
3. Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce.
4. Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy.
5. Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa.
6. Wzrost spójności terytorialnej.

Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym (Priorytety I – V oraz X), jak i regionalnym (Priorytety VI – IX oraz X):

- Priorytet I: Zatrudnienie i integracja społeczna.
- Priorytet II: Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących.
- Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty.
- Priorytet IV: Szkolnictwo wyższe i nauka.
- Priorytet V: Dobre rządzenie.
- Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich.
- Priorytet VII: Promocja integracji społecznej.
- Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki.
- Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.
- Priorytet X: Pomoc techniczna.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki finansowany będzie w 85 proc. ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz w 15 proc. ze środków krajowych. Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację Programu, wynosi prawie 11,5 mld Euro, w tym wkład finansowy Europejskiego Funduszu Społecznego to ponad 9,7 mld Euro, a pozostałą część stanowią środki krajowe.

W ramach PO KL przewiduje się możliwość realizacji projektów w dwóch głównych trybach: systemowym i konkursowym. W trybie systemowym projekty są realizowane przez beneficjentów imiennie wskazanych w Programie lub dodatkowych dokumentach stanowiących jego uszczegółowienie. Natomiast w trybie konkursowym projekty będą mogły realizować wszystkie podmioty m.in.:

- instytucje rynku pracy,
- instytucje szkoleniowe,
- jednostki administracji rządowej i samorządowej,
- przedsiębiorcy,
- instytucje otoczenia biznesu,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje systemu oświaty i szkolnictwa wyższego,
- inne podmioty.

3.2. Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2008

KPDZ/2008 odpowiadając priorytetom i kierunkom polityki państwa w dziedzinie zatrudnienia, określonym w dokumentach rządowych, uwzględnia również kontynuację zadań podjętych w ramach KPDZ/2007, zgodnie z kierunkami wyznaczonymi w Krajowym Programie Reform na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej na lata 2005-2008 (KPR). Plan składa się z 6 rozdziałów i załączników:

Rozdział 1 zawiera diagnozę sytuacji na rynku pracy w Polsce w latach 2006-2007.

W rozdziale 2 przedstawiono misję, cele, priorytety i kierunki działań przyjęte w KPDZ/2008.

W rozdziale 3 omówiono zadania na rzecz zatrudnienia na 2008 r. w układzie odpowiadającym Krajowemu Programowi Reform 2005-2008.

W rozdziale 4 przedstawiono ramy finansowe realizacji KPDZ/2008.

Rozdział 5 określa tryb prac nad KPDZ/2008 oraz udział partnerów społecznych w procesie jego tworzenia i realizacji.

W Rozdziale 6 omówiono sposób monitorowania i koordynowania wykonywania zadań.

Priorytety KPDZ/2008

Przyjęte w KPDZ/2008 cele i priorytety wynikają z dokonanej analizy sytuacji na rynku pracy w Polsce, jak również wyzwań, jakie stoją przed naszym krajem w związku z realizacją odnowionej Strategii Lizbońskiej.

Cele KPDZ/2008

1. Rozwój przedsiębiorczości.
2. Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.
3. Aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Doskonalenie dialogu i partnerstwa społecznego dla zapewnienia równowagi na polskim rynku pracy.
5. Tworzenie zasad efektywnej polityki migracyjnej.
6. Doskonalenie instytucjonalnej obsługi rynku pracy.

Podstawowe kierunki działań KPDZ/2008

Przyjęte w Planie podstawowe kierunki działań są zgodne z działaniami kierunkowymi Krajowego Programu Reform na lata 2005-2008 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej, a także służą realizacji przyjętych w KPDZ/2008 priorytetów.

1. Promowanie zatrudnienia poprzez rozwój przedsiębiorczości oraz stymulowanie inwestycji infrastrukturalnych i rozwój budownictwa ogólnego.
2. Wdrożenie nowych rozwiązań organizacyjno-finansowych zapewniających zwiększenie dostępu do usług rynku pracy oraz wzbogacenie oferty i podwyższenie jakości usług świadczonych przez instytucje rynku pracy i jednostki organizacyjne z nimi współpracujące.
3. Poprawa informacji o rynku pracy.
4. Aktywizacja osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.
5. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
6. Promowanie elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy.
7. Inwestowanie w kapitał ludzki.

3.3. Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku

W nawiązaniu do celu głównego *Strategii Rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego: Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy* został sprecyzowany **wiodący cel Strategii: Rozwój zasobów ludzkich niezbędnym warunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego województwa.**

Realizacja wiodącego celu Strategii pozwoli na osiągnięcie do końca okresu programowania następujących efektów w sferze rynku pracy i zasobów ludzkich:

- uzyskanie znaczącej poprawy jakości zasobów ludzkich,
- zmniejszenie dystansu do krajowego poziomu zatrudnienia i bezrobocia,
- ograniczenie bezrobocia do 51 – 54 tys. osób oraz wskaźnika stopy bezrobocia do 10 – 12%,
- wzrost zatrudnienia i osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia w wysokości 54 – 56%.

Zakłada się zatem, w zamierzeniach strategicznych, wysoką dynamikę spadku stopy bezrobocia, o ponad 1,2 pkt procentowego rocznie, oraz średnioroczny spadek poziomu bezrobocia o 6%. Równie wysoka jest dynamika wzrostu wskaźnika zatrudnienia, średniorocznie o 0,8 pkt procentowego. Prognozowana dynamika spadku wskaźników bezrobocia i wzrostu zatrudnienia jest wyższa niż krajowa, średnio o 1 pkt procentowy rocznie.

W Strategii przyjęto, że osiągnięcie celu wiodącego będzie możliwe poprzez działania ujęte w pięciu Priorytetach, to jest głównych kierunkach działań na rzecz zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich:

Priorytet 1. Wzrost zatrudnienia.

Priorytet 2. Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej.

Priorytet 3. Efektywna organizacja rynku pracy.

Priorytet 4. Równość szans do zatrudnienia.

Priorytet 5. Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia.

3.4. Strategia Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2015 roku

W Strategii wyodrębniono **obszar długotrwałego bezrobocia**, ponieważ dominującą obecnie grupą, szukającą wsparcia w systemie pomocy społecznej są właśnie bezrobotni. Celem strategicznym obszaru jest sprawny i skuteczny system przeciwdziałania i zapobiegania skutkom długotrwałego bezrobocia wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej

Osiągnięciu celu strategicznego służyć będą następujące cele operacyjne:

- Wysoka skuteczność programów na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej długotrwale bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.
- Brak zjawiska dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną.
- Brak degradacji społeczno-zawodowej świadczeniobiorców pomocy społecznej.

3.5. Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007- 2013

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013 jest dokumentem planistycznym o charakterze wykonawczym, którego cel główny

„Wzrost konkurencyjności gospodarki oraz liczby i jakości powiązań sieciowych” oraz cele szczegółowe wynikają wprost z podstawowego planu rozwojowego, jakim jest Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2020.

Jako priorytetowe dla realizacji celów strategii uznano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 elementy wzmacniające potencjał rozwojowy województwa warmińsko-mazurskiego oraz jego konkurencyjność, a także zwiększające udział województwa w nowoczesnych sieciach (komunikacyjnych, teleinformatycznych, infrastrukturalnych, środowiska przyrodniczego).

Z takiego podejścia wynika, że celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013 jest **Wzrost konkurencyjności gospodarki oraz liczby i jakości powiązań sieciowych**.

Cel główny RPO Warmia i Mazury będzie osiągnięty poprzez spójną i konsekwentną realizację następujących celów szczegółowych:

Cel 1. Wzrost konkurencyjności firm, produktów i usług

Cel 2. Wyższa konkurencyjność województwa jako miejsca pracy i życia

Cel 3. Poprawa połączeń sieciowych województwa warmińsko-mazurskiego.

Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013 realizowane będą poprzez konkretne przedsięwzięcia, odnoszące się do następujących osi priorytetowych:

1. Przedsiębiorczość.
2. Turystyka.
3. Infrastruktura społeczna.
4. Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast.
5. Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna.
6. Środowisko przyrodnicze.
7. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego.
8. Pomoc techniczna.

3.6. Dokumenty dotyczące realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Do podstawowych dokumentów regulujących funkcjonowanie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w okresie programowania 2007 – 2013 należą:

- Program Operacyjny Kapitał Ludzki - wersja zatwierdzona przez Komisję Europejską,
- Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- Harmonogram uruchomienia Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013,
- System realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego.

Szczególną rolę w systemie wdrażania PO KL pełnią Plany Działań. Obowiązek przygotowania Planów wynika z Systemu Realizacji Programu, opracowanego przez Instytucję Zarządzającą PO KL na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Plan działania jest dokumentem planistycznym i operacyjnym, ma również charakter informacyjny. Jest on w szczególności skierowany do opinii publicznej i potencjalnych beneficjentów PO KL. Ma na celu przedstawienie, w ujęciu rocznym m.in. preferowanych form wsparcia (typów projektów), podziału środków finansowych przeznaczonych na realizację projektów systemowych i konkursowych oraz zasad i terminów wyboru projektów. Przygotowywany jest przez Instytucję Pośredniczącą – Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – na okres jednego roku, dla każdego priorytetu osobno.

Plany Działań w województwie warmińsko-mazurskim

- Plan Działania dla Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich,
- Plan Działania dla Priorytetu VII Promocja integracji społecznej,
- Plan Działania dla Priorytetu VIII Regionalne kadry gospodarki,
- Plan Działania dla Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

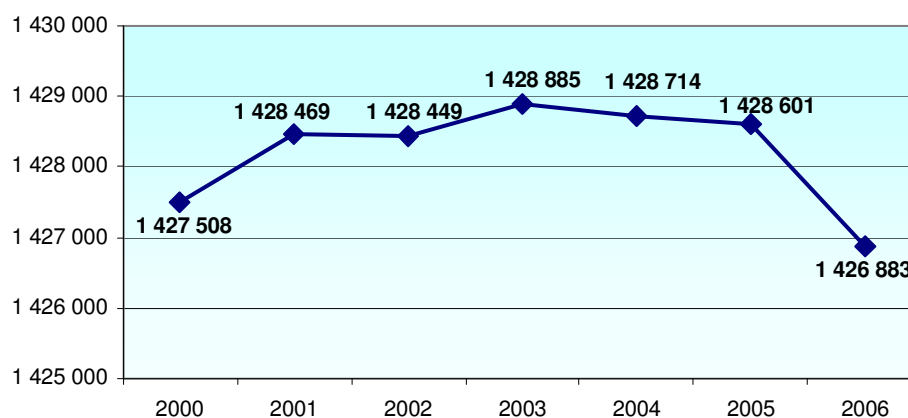
II. Diagnoza rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego

1. Uwarunkowania gospodarki

Demografia (dostępne dane odnoszą się do 2006 roku)

Na koniec grudnia 2006 roku województwo warmińsko-mazurskie zamieszkiwało 1 426 883 mieszkańców, co stanowiło 3,7% populacji kraju. W porównaniu do 2005 roku liczba ludności zmalała o 1 718 osób, tj. o 0,1%. Roczny spadek ludności w województwie warmińsko – mazurskim może wydawać się niewielki i mało zauważalny, lecz w dłuższej perspektywie czasowej będzie on znaczny – według prognozy ludności GUS liczba mieszkańców województwa w 2030 roku wyniesie 1 344,0 i w porównaniu do 2006 roku zmniejszy się o prawie 6% tj. 83 tysiące osób.

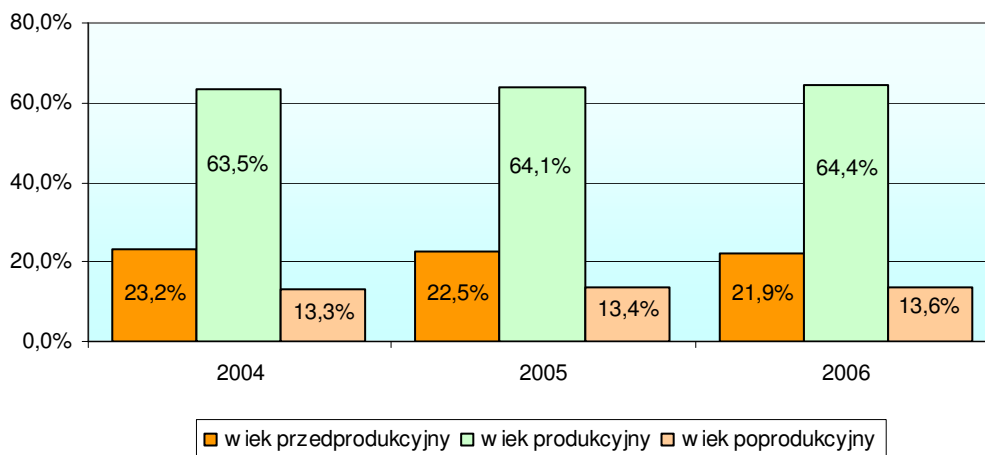
Wykres 1. Zmiany w liczbie ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000 – 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

W ostatnich latach następują zmiany struktury mieszkańców województwa w kierunku zmniejszania się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz systematycznego wzrostu ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, co jest efektem postępującego procesu starzenia się społeczeństwa.

Wykres 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004- 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Podmioty gospodarki narodowej

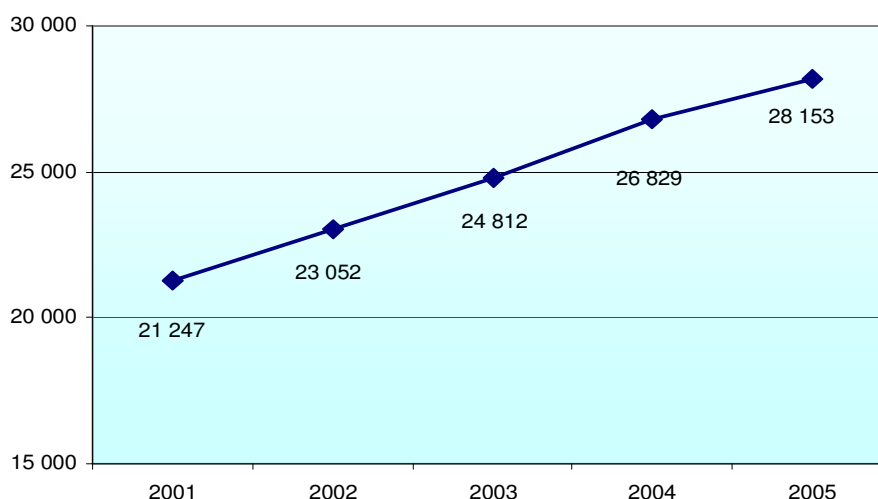
Na koniec 2007r. w rejestrze REGON województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowanych było 113,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. o 1,6% więcej niż przed rokiem. Jednostki sektora prywatnego stanowiły 94,2% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w rejestrze. Dominowały w nim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły 78,7% ogólnej liczby podmiotów.

Produkt Krajowy Brutto

W okresie ostatnich lat zaobserwować można szybki wzrost wartości produktu krajowego brutto (PKB) oraz wartości PKB na jednego mieszkańca, zarówno w kraju jak i w województwie, co koresponduje z ożywieniem na rynku pracy i spadkiem poziomu bezrobocia. Według wstępnych szacunków ekonomistów 2007 rok był kolejnym rokiem, w którym osiągnięto w Polsce znaczny wzrost PKB.

Wzrost PKB oznacza dobry stan gospodarki połączony ze wzrostem produkcji przemysłowej, napływem inwestycji zagranicznych oraz wzrostem eksportu. Szybsza dynamika wzrostu PKB w porównaniu z latami poprzednimi świadczy o dobrym stadium cyklu koniunkturalnego Polskiej gospodarki.

Wykres 3. Wartość PKB w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2001 – 2005⁴

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

2. Rynek pracy

Pracujący

Liczba osób pracujących w województwie warmińsko – mazurskim systematycznie wzrasta i w 2006 r. według danych GUS wyniosła 406,1 tys. osób. W porównaniu z 2005 r. stanowi to wzrost liczby pracujących w regionie o 2,3%. W analogicznym okresie wzrost liczby osób pracujących w kraju wyniósł 2,6%. Według wstępnych szacunków WUP w Olsztynie liczba pracujących w 2007 r. w województwie warmińsko – mazurskim wyniosła ok. 415,0 tys. osób.

⁴ Brak danych za 2006 rok

Aktywność ekonomiczna ludności

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) jest zgodne z metodyką Międzynarodowej Organizacji Pracy i zapewnia porównywalność uzyskanych danych w skali międzynarodowej. Badania dotyczą reprezentatywnej próby osób w wieku 15 i więcej lat. Wyniki badań stanowią komplementarne źródło danych o rynku pracy w odniesieniu do informacji uzyskiwanych na podstawie rejestrów powiatowych urzędów pracy. Na podstawie BAEL oblicza się także współczynnik aktywności zawodowej oraz wskaźnik zatrudnienia.

Tabela 1. Aktywność ekonomiczna ludność w województwie warmińsko – mazurskim na tle kraju w III kwartale w latach 2005 – 2007

Wyszczególnienie	III 2005	III 2006	III 2007
Współczynnik aktywności zawodowej			
Polska	55,7	54,7	54,1
Warmińsko - Mazurskie	52,4	52,5	52,4
Wskaźnik zatrudnienia			
Polska	46,0	47,6	49,2
Warmińsko - Mazurskie	42,2	45,0	48,1
Stopa bezrobocia wg. BAEL			
Polska	17,4	13,0	9,0
Warmińsko - Mazurskie	19,5	14,4	8,3

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych BAEL

Według danych z Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności w województwie warmińsko – mazurskim w III kwartale 2007r.⁵ współczynnik aktywności zawodowej, tj. procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności powyżej 15 roku życia, wyniósł 52,4% i był niższy od wskaźnika krajowego o 1,7 pkt. proc. Jednakże w okresie trzech lat, wartość tego wskaźnika w kraju spadła o 1,6 pkt. proc, podczas gdy w województwie utrzymała się na niezmienionym poziomie.

W III kwartale 2007 r. wskaźnik zatrudnienia, czyli procentowy udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i powyżej, był mniej korzystny w porównaniu ze wskaźnikiem ogólnopolskim i wyniósł odpowiednio: dla kraju 49,2%, a dla województwa 48,1%, co stanowi różnicę rzędu 1,1 pkt. proc. W trzyletnim okresie widoczne jest zmniejszenie różnicy pomiędzy wartością wskaźnika dla kraju i regionu – różnica ta w 2005 r. wynosiła 3,8 pkt proc., w 2006 r. 2,6 pkt proc., a w 2007 r. 1,1 pkt proc.

Stopa bezrobocia według BAEL w regionie warmińsko – mazurskim, wynosząca 8,3%, jest niższa o 0,7 pkt proc. niż wartość stopy bezrobocia dla kraju. W okresie trzech lat dynamika spadku stopy bezrobocia w województwie jest większa niż w kraju: wskaźnik natężenia bezrobocia w Polsce zmalał o 8,4 pkt proc., w województwie zaś o 11,2 pkt proc.

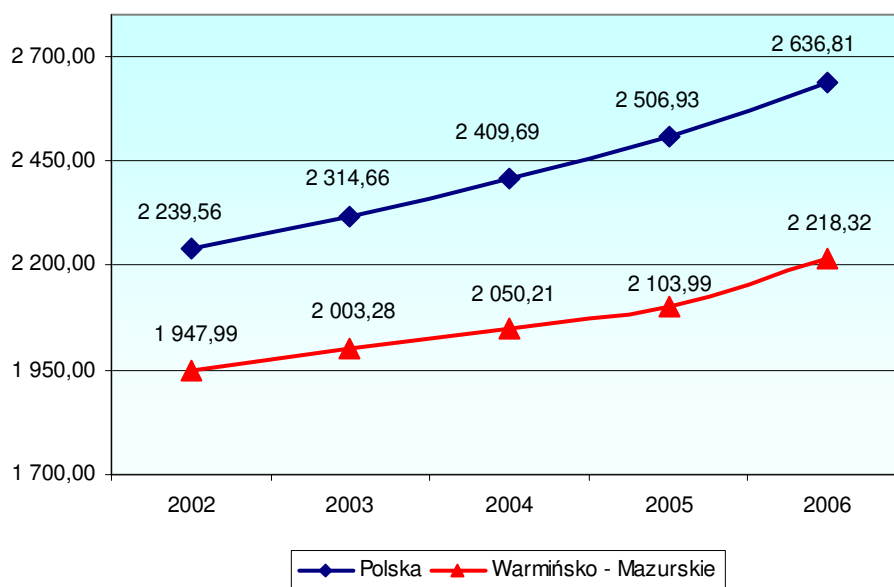
Wynagrodzenia

Wysokość wynagrodzeń w województwie warmińsko – mazurskim jest niższa niż średnia krajowa. W 2006 r. średnie wynagrodzenie w województwie warmińsko – mazurskim wynosiło 2 218,32 zł, co stanowiło 84,1% średniej krajowej.

⁵ Dane za cały rok 2007 będą dostępne w II kw. 2008r.

Również dynamika wzrostu płac w województwie jest niższa niż w kraju. W okresie lat 2002 – 2006 wynagrodzenia w województwie warmińsko – mazurskim wzrosły o 13,9%, zaś w kraju 17,3%.

Wykres 4. Wynagrodzenia w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2002 – 2006

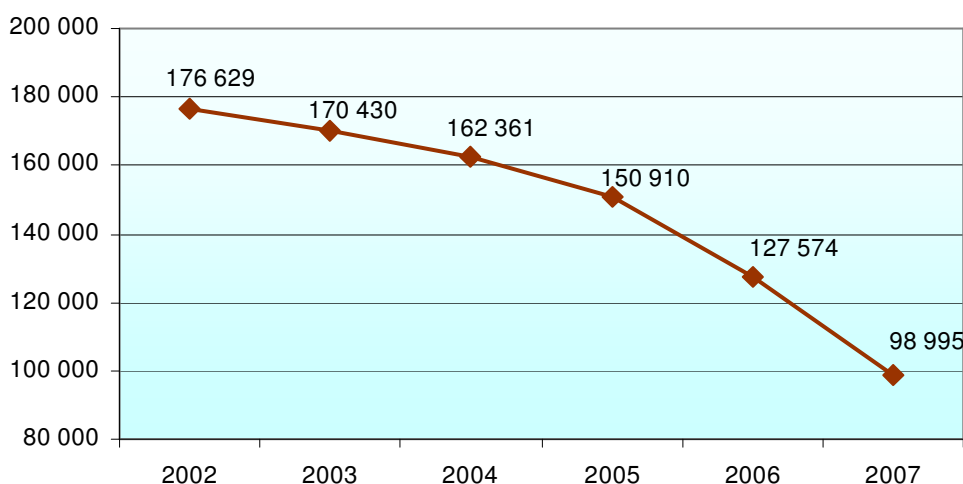
Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

3. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko – mazurskim

Poziom bezrobocia

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2007 r. wyniosła 98 995 osób i była najniższa w historii województwa. W porównaniu do 2006 r. bezrobocie w województwie warmińsko – mazurskim spadło o 22,4% (o 28 579 osób), spadek bezrobocia w kraju wyniósł zaś 24,4% (563,5 tys. osób).

Wykres 5. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2002 – 2007

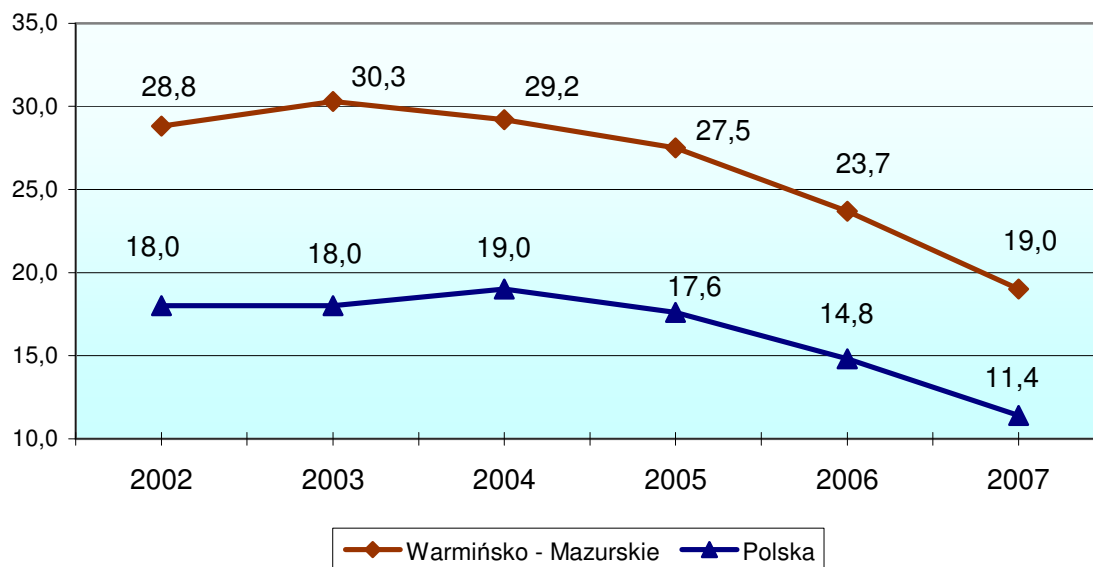

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim na koniec 2007 r. wyniosła 19,0% i w porównaniu do 2006 roku jej wartość spadła o 4,7 pkt proc.

Wykres 6. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim na tle kraju w latach 2002 – 2007

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

W kraju stopa bezrobocia w 2007 r. wyniosła 11,4% i w porównaniu z 2006 r. była niższa o 3,4 pkt proc – świadczy to o szybszej dynamice spadku stopy bezrobocia w regionie niż w kraju. Jednakże stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko – mazurskim pozostaje nadal najwyższa w kraju.

Pozytywną tendencją obserwowaną w województwie warmińsko – mazurskim jest zmniejszanie się dystansu pomiędzy stopą bezrobocia w regionie a stopą bezrobocia w kraju – w 2002 r. różnica ta wyniosła 10,8 pkt proc.; w 2006 r. 8,9 pkt proc., a w 2007 r. 7,6 pkt proc.

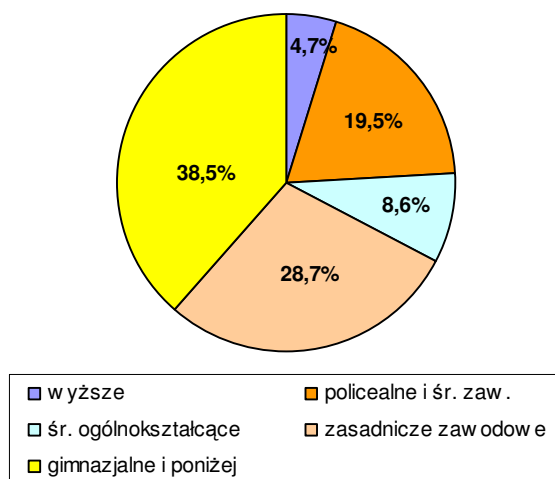
Struktura regionalnego bezrobocia⁶

– Wykształcenie

Najliczniejszą grupę bezrobotnych w 2007r. stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (38,5% ogółu bezrobotnych) – w porównaniu do 2005 r. ich udział w ogólnej populacji wzrósł o 0,5 pkt proc. Na drugim miejscu plasują się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,7%), jednakże w analizowanym okresie ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł o 2,9 pkt proc. Najmniej liczną grupą bezrobotnych są osoby z wykształceniem wyższym (4,7%), jednakże ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych systematycznie wzrasta – w porównaniu do 2005r. odnotowano wzrost o 0,9 pkt. proc.

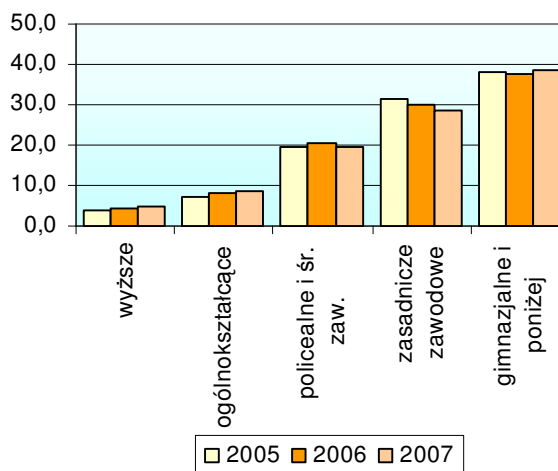
⁶ Analizując zmiany w strukturze regionalnego bezrobocia oraz zmiany liczby bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy za rok bazowy przyjęto rok 2005, aby w dłuższej perspektywie czasowej przedstawić tendencje zachodzące na rynku pracy.

Wykres 7. Struktura bezrobocia według wykształcenia w 2007 roku

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

Wykres 8. Zmiany w strukturze bezrobotnych według wykształcenia w latach 2005 - 2007

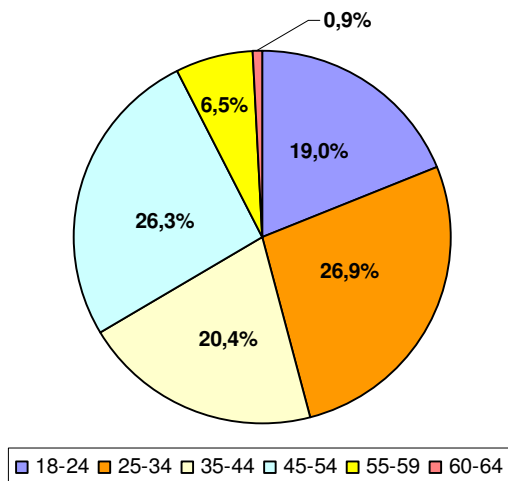

– Wiek

W porównaniu z 2005 r. obserwowany jest spadek liczby bezrobotnych w młodszych grupach wiekowych – największy u osób w wieku 18-24 lata (o 15 130 osób, tj. o 44,6%) oraz 35-44 lata (o 12 359 osób, tj. o 38,0%).

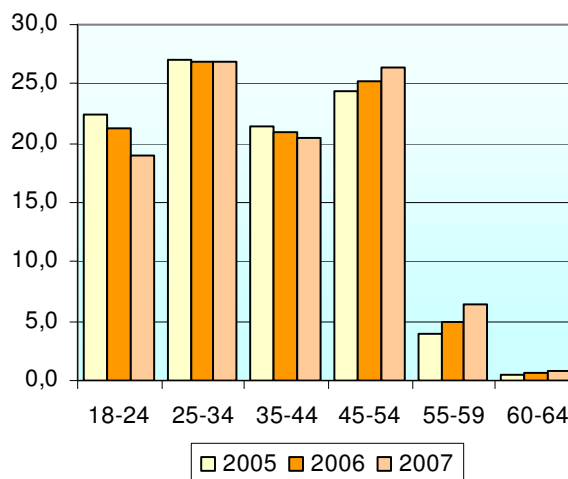
Wzrostem liczby bezrobotnych charakteryzowała się grupa osób powyżej 55 roku życia. Dla grupy bezrobotnych w wieku 55 - 59 lat wzrost wyniósł 6,2% (377 osób), natomiast dla grupy w wieku 60 – 64 lata wyniósł 30,8% (209 osób).

Wykres 9. Struktura bezrobocia według wieku w 2007 roku

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

Wykres 10. Zmiany w strukturze bezrobotnych według wieku w latach 2005 - 2007

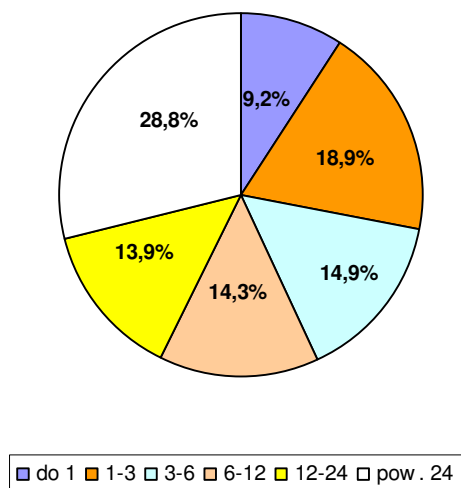

– Czas pozostawania bez pracy

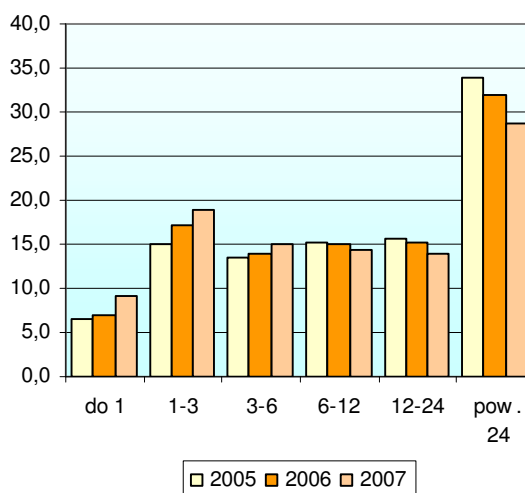
Pozytywnym zjawiskiem obserwowanym w 2007r. jest skrócenie czasu pozostawania bez zatrudnienia. W porównaniu do 2005r. o 44,5% (o 22 874 osoby) spadła liczba bezrobotnych powyżej 24 miesięcy oraz o 41,7% (o 9 849 osób) pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy. Spadł również udział procentowy tych grup bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych odpowiednio o 5,2 i 1,8 pkt proc.

W odniesieniu do 2005r. zwiększył się o 2,6 pkt proc. udział bezrobotnych pozostających bez pracy do 1 miesiąca oraz osób pozostających bez pracy w okresie 1 – 3 miesiąca – o 3,9 pkt proc.

Wykres 11. Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach) w 2007 roku

Wykres 12. Zmiany w strukturze bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach) w latach 2005 - 2007

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

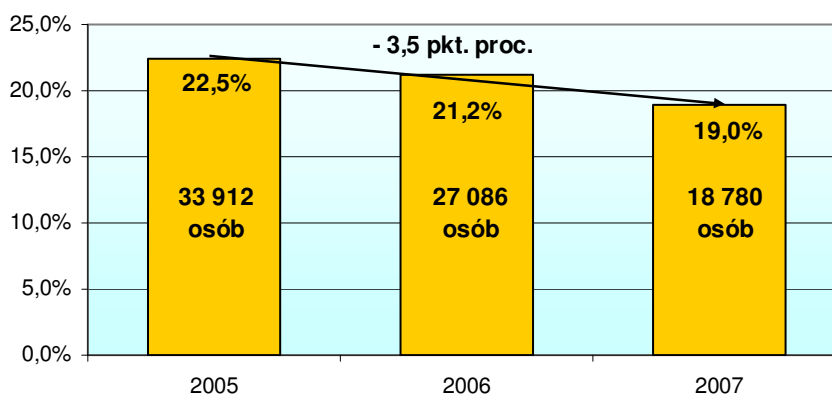
Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Spadek liczby osób w poszczególnych kategoriach bezrobotnych spowodowany jest przede wszystkim ogólnym spadkiem poziomu bezrobocia, dlatego bardziej przydatnym do analiz wskaźnikiem tendencji zmian w strukturze bezrobotnych jest procentowy udział tych kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych.

– Młodzież

W końcu 2007r. w województwie warmińsko – mazurskim zarejestrowanych było 18 780 bezrobotnych do 25 roku życia. Stanowili oni 19,0% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do 2005 roku liczba osób tej kategorii bezrobotnych zmniejszyła się o 15 132 osoby, tj. o 44,6%, przy jednoczesnym spadku udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych o 3,5 pkt. proc.

Wykres 13. Udział bezrobotnej młodzieży w ogólnej populacji bezrobotnych w latach 2005 – 2007

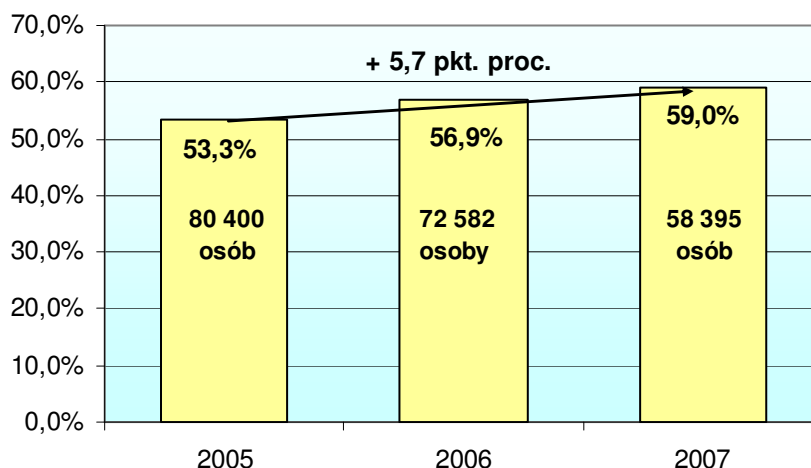

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

– Kobiety

W strukturze bezrobotnych przeważają kobiety, które w 2007 r. w liczbie 58 395 osób stanowią 59,0% ogółu zarejestrowanych. W porównaniu do 2005 r. liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 22 005 osób, tj. o 27,4%, jednakże ich udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 5,7 pkt. proc.

Wykres 14. Udział kobiet w ogólnej populacji bezrobotnych w latach 2005 – 2007

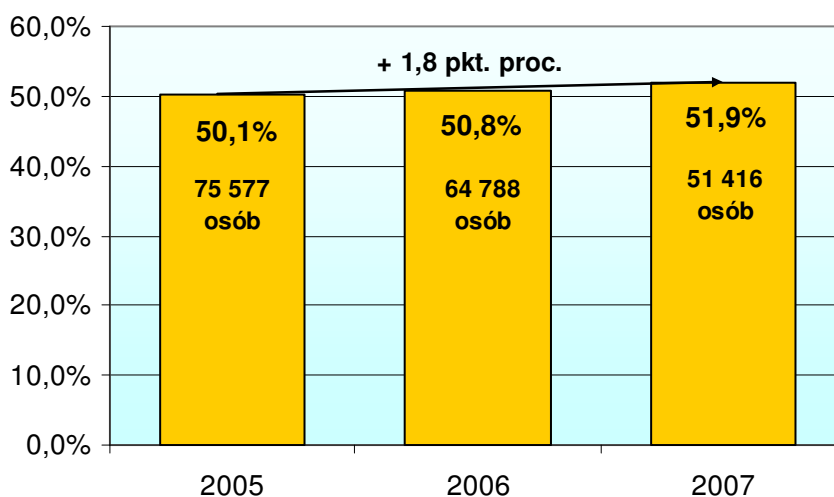

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

– Bezrobotni zamieszkali na wsi

Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi na koniec 2007r. wyniosła 51 416 osób, co stanowi 51,9% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do 2005r. liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zmniejszyła się o 24 161 osób, tj. o 32,0%, a udział bezrobotnych tej kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 1,8 pkt. proc.

Wykres 15. Udział bezrobotnych mieszkańców wsi w ogólnej populacji bezrobotnych w latach 2005 – 2007

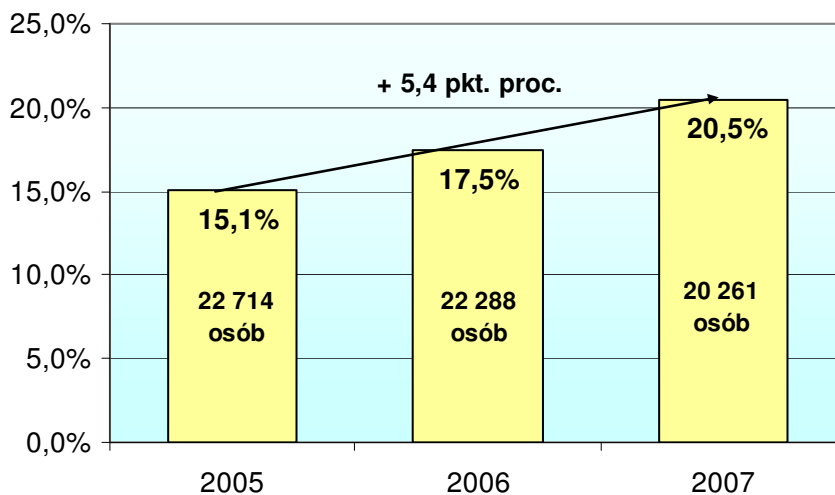
Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

– Bezrobotni powyżej 50 roku życia

W 2007r. bezrobotni powyżej 50 roku życia, w liczbie 20 261 osób stanowili 20,5% ogółu bezrobotnych. W 2005r. zarejestrowanych było 22 714 osób tej kategorii, które stanowiły 15,1% ogółu bezrobotnych. W analizowanym okresie liczba bezrobotnych

powyżej 50 roku życia spadła o 2 453 osoby (o 12,1%), wzrósł natomiast o 5,4 pkt proc. udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej populacji.

Wykres 16. Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej populacji bezrobotnych w latach 2005 – 2007

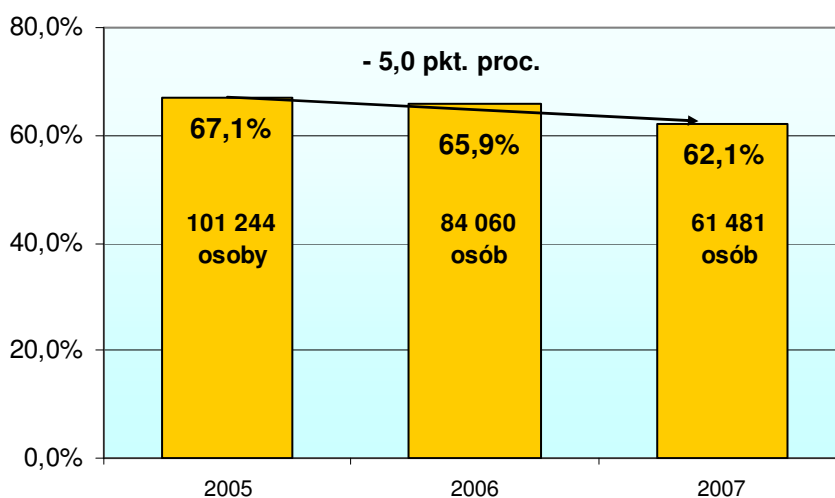

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

– Osoby długotrwale bezrobotne

Na koniec 2007r. osoby długotrwale bezrobotne w liczbie 61 481 osób stanowiły 62,1% bezrobotnych. W 2005 roku liczba osób tej kategorii wynosiła 101 244 osoby, co stanowiło 67,1% ogółu bezrobotnych. W analizowanym okresie odnotowano zarówno spadek liczby długotrwale bezrobotnych o 39,3%, tj. 39 763 osoby, jak również spadek liczby osób tej kategorii w ogólnej populacji bezrobotnych o 5,0 pkt proc.

Wykres 17. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej populacji bezrobotnych w latach 2005 – 2007

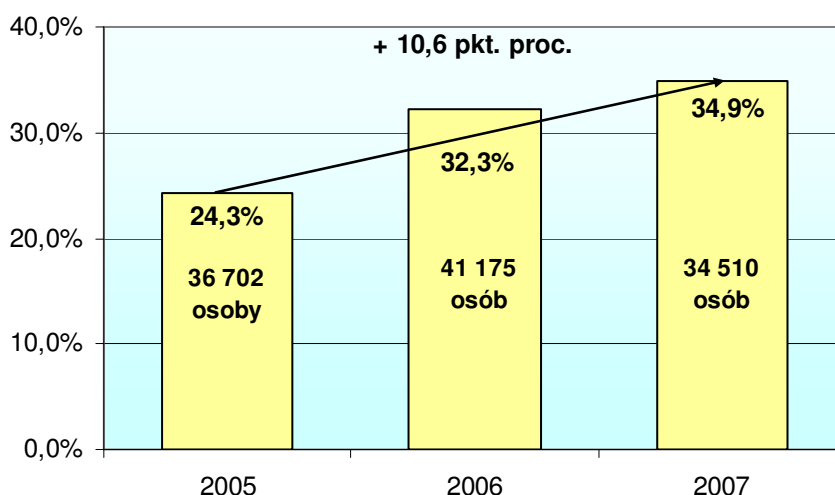

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

– Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych

W 2007 r. liczba bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych wyniosła 34 510 osób, stanowiąc 34,9% ogółu bezrobotnych w województwie. W porównaniu z 2005 r. liczba bezrobotnych tej kategorii zmniejszyła się o 2 192 osoby (o 6,0%), natomiast udział w ogólnym bezrobociu zwiększył się o 10,6 pkt proc.

Wykres 18. Udział osób bez kwalifikacji zawodowych w ogólnej populacji bezrobotnych w latach 2005 – 2007

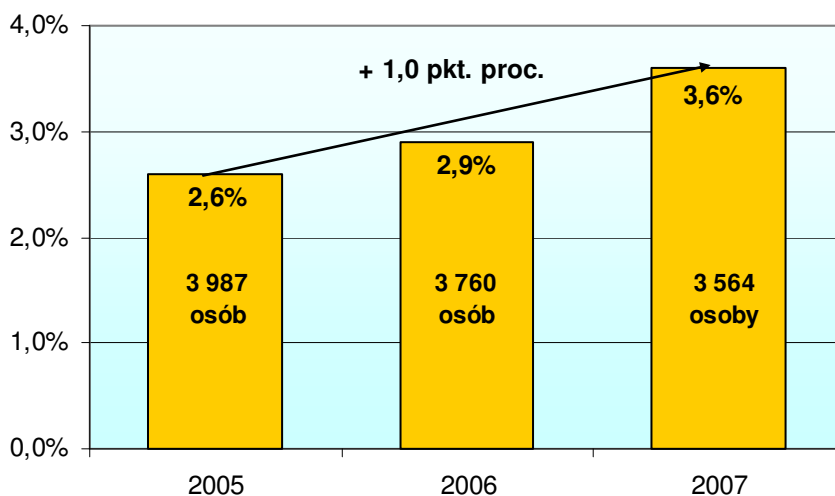

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

– Bezrobotne osoby niepełnosprawne

W rejestrach powiatowych urzędów pracy w 2007r. zarejestrowane były 3 564 osoby niepełnosprawne, które stanowiły 3,6% ogółu bezrobotnych. W 2005r. zarejestrowanych było o 423 niepełnosprawnych więcej, którzy stanowili 2,6% ogółu bezrobotnych. W analizowanym okresie widoczny jest wzrost udziału tej populacji w ogólnej liczbie bezrobotnych o 1,0 pkt proc.

Wykres 19. Udział osób niepełnosprawnych w ogólnej populacji bezrobotnych w latach 2005 – 2007

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

Płynność rynku pracy

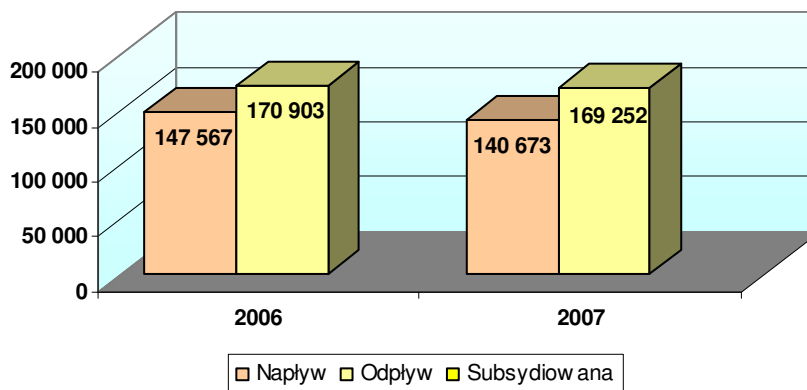
– Napływ do bezrobocia

W 2007r. do ewidencji bezrobotnych napłynęły 140 673 osoby, z których 84,5% (118 896 osób) w ewidencji bezrobotnych znalazło się kolejny raz. W okresie styczeń – grudzień 2006 roku, napływ do bezrobocia był o 4,7% (o 6 894 osoby) większy niż w analizowanym 2007 roku. Rejestrujący się kolejny raz stanowili 80,0% (118 013 osób).

– Odpływ z bezrobocia

W okresie dwunastu miesięcy 2007r. łącznie z ewidencji bezrobotnych wyrejestrowano 169 252 osoby, o 1 651 osób (o 1,0%) mniej niż w analogicznym okresie 2006 roku. Najwięcej, bo 73 757 osób (43,6%) wyrejestrowano z bezrobocia z powodu podjęcia pracy oraz niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – 48 215 osób (28,5%).

Wykres 20. Odpływy i napływy do bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2006 - 2007

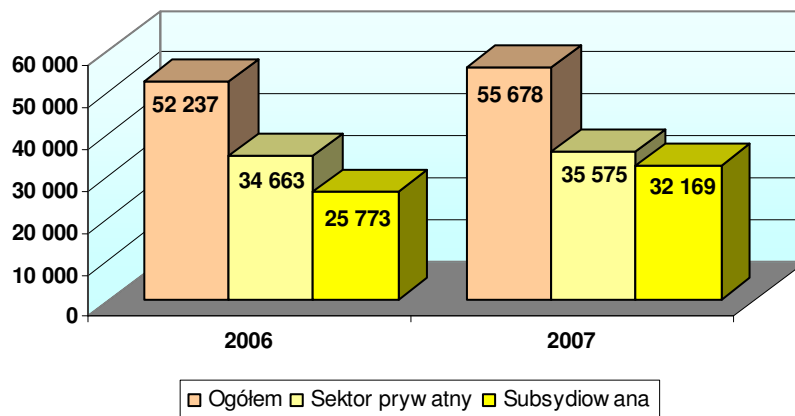
Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

Oferty pracy

W 2007r. do urzędów pracy zgłoszono 55 678 ofert pracy, czyli o 3 441 (tj. o 6,6%) więcej niż w 2006 r. Większość, bo 57,8% (1 372) stanowiły oferty pracy subsydiowanej, których liczba w okresie roku wzrosła o 6 396, tj. o 24,8%.

Oferty pracy pochodziły głównie od pracodawców sektora prywatnego - 63,9% (35 575). W 2006 r. pracodawcy prywatni zgłosili 34 663 ofert pracy, które stanowiły 66,4% wszystkich ofert pracy, będących w dyspozycji urzędów pracy.

Wykres 21. Oferty pracy w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2006 - 2007

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

Podjęcia pracy i aktywizacja zawodowa bezrobotnych

W okresie dwunastu miesięcy 2007r. w aktywnych programach rynku pracy uczestniczyło 41 964 osób, o 5 587, tj. o 15,4% osób więcej niż w 2006 r. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

**Tabela 2. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych
w województwie warmińsko - mazurskim w latach 2006 - 2007**

Wyszczególnienie	2006	2007	Wzrost/spadek w liczbach	Wzrost/spadek (w %)
Podjęcia pracy w tym:	78 836	73 757	-5 079	-6,4
- Niesubsydiowanej	66 883	59 995	-6 888	-10,3
- Subsydiowanej, w tym:	11 953	13 762	1 809	15,1
- Prace interwencyjne	5 662	4 935	-727	-12,8
- Roboty publiczne	2 479	3 078	599	24,2
- Podjęcia własnej działalności gospodarczej	1 981	2 341	360	18,2
- Podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	1 459	2 966	1 507	103,3
Skierowania na szkolenia	7 727	8 620	893	11,6
Podjęcia stażu	8 960	9 739	779	8,7
Rozpoczęcie prac społecznie użytecznych	4 990	6 143	1 153	23,1
Rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy	2 747	3 700	953	34,7

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MPiPS-01

Do negatywnych zmian w porównaniu do 2006r. należy spadek liczby podjęć pracy ogółem (o 6,4%), na co wpływ głównie miał spadek podjęć pracy niesubsydiowanej (o 10,3%) oraz prac interwencyjnych (o 12,8%).

Jednakże w analizowanym okresie odnotowano wzrost podjęć pracy subsydiowanej (o 15,1%), w szczególności były to podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy (o 103,3%) oraz podjęcia własnej działalności gospodarczej (o 18,2%). W okresie 12 miesięcy 2007r., w porównaniu do 2006r., odnotowano również wzrost liczby skierowań na szkolenia (o 11,6%), podjęć stażu (o 8,7%), rozpoczęcia prac społecznie użytecznych (o 23,1%) oraz rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy (o 34,7%).

III. Podsumowanie i rekomendacje wynikające z analizy sytuacji na regionalnym rynku pracy, wyników monitoringu oraz konsultacji społecznych

1. Rynek pracy - podsumowanie – trendy w strukturze regionalnego bezrobocia

Zmiany na regionalnym rynku pracy, a przede wszystkim spadek liczby osób w poszczególnych kategoriach bezrobotnych spowodowane są przede wszystkim ogólnym obniżeniem poziomu bezrobocia, jednak przeprowadzona analiza tendencji zmian wykazuje przewagę trendów pozytywnych będących zarówno wynikiem korzystnych zmian w gospodarce, jak i – w znacznej mierze – wynikiem działań aktywizujących finansowanych zarówno z Funduszu Pracy, jak i ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tendencje negatywne

- Starzenie się społeczeństwa.
- Niższa wartość wskaźnika zatrudnienia i współczynnika aktywności zawodowej w stosunku do średniej krajowej.
- Niższa wartość wynagrodzeń niż średnia w kraju.
- Najwyższa w Polsce stopa bezrobocia rejestrowanego.
- Wzrost udziału procentowego w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet, mieszkańców wsi, osób powyżej 50 roku życia, osób bez kwalifikacji zawodowych oraz osób niepełnosprawnych.
- Wysoki udział osób powracających do ewidencji bezrobotnych kolejny raz w stosunku do ogólnej liczby osób rejestrujących się. Świadczy to o niestabilnym rynku pracy pod względem zatrudnienia.
- Niski poziom wykształcenia bezrobotnych i/lub brak kwalifikacji zawodowych..

Tendencje pozytywne

- Zwiększenie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON.
- Ożywienie gospodarcze, czego efektem jest znaczny wzrost PKB.
- Wzrost liczby pracujących w województwie warmińsko – mazurskim.
- Mniejsza stopa bezrobocia wg BAEL niż średnia w kraju.
- Znaczny wzrost wskaźnika zatrudnienia i zmniejszenie dystansu do wartości wskaźnika dla kraju.
- Spadek poziomu oraz stopy bezrobocia.
- Szybsza dynamika spadku stopy bezrobocia w województwie niż w kraju.
- Zmniejszenie dystansu między krajową a regionalną stopą bezrobocia.
- Spadek w ogólnej liczbie bezrobotnych udziału osób do 25 roku życia i długotrwale bezrobotnych.
- Skrócenie czasu pozostawania bez pracy.
- Spadek udziału w ogólnej liczbie osób napływających do bezrobocia osób rejestrujących się po raz pierwszy.

- Wzrost liczby ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy.
- Mniejszy napływ do ewidencji osób bezrobotnych.
- Wzrost liczby dotacji na podjęcie własnej działalności gospodarczej.
- Wzrost liczby dotacji na podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy.

2. Wyniki monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2007 rok

Zgodnie z Regionalnym Planem Działań na rzecz Zatrudnienia na 2007 rok, pkt 4 rozdziału V. *Monitorowanie i koordynowanie działań oraz sprawozdawanie*, monitorowaniu podlegały zjawiska i procesy zachodzące na regionalnym rynku pracy. Zbiorcze zestawienie wskaźników zawarte są w tabelach:

Tabela 3. Syntetyczne zestawienie wskaźników do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2007 rok

Wskaźnik	Grudzień 2006	Grudzień 2007	Zmiany XII.2006 do XII. 2007 (3:2)
1.	2.	3.	4..
1. Stopa bezrobocia	23,7%	19,0%	-4,7 pkt proc.
2. Poziom bezrobocia	127 574	98 995	-28 579,
3. Napływ do bezrobocia	147 567	140 673	-6 894
4. Odpływ z bezrobocia	170 903	169 252	-1 651
5. Wskaźnik płynności rynku pracy	53,4%	52,4%	-1,0 pkt proc.
6. Oferty pracy	52 237	55 678	3 441
7. Podjęcia pracy	78 836	73 757	-5 079
8. Staże	8 960	9 739	779
9. Szkolenia	7 727	8 620	893
10. Przygotowanie zawodowe	2 747	3 700	953
11. Pracujący	406,1 tys.	415,0 tys. ⁷	8,9 tys.
12. Wskaźnik zatrudnienia	45,0%	48,1%	3,1 pkt. proc.

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

⁷ Według szacunków Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie

Tabela 4. Syntetyczne zestawienie wskaźników do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2007 rok – priorytetowe grupy bezrobotnych

Kategorie bezrobotnych	Grudzień 2006		Grudzień 2007		Zmiany do grudnia 2006	
	Liczba	% do ogółu bezrob.	Liczba	% do ogółu bezrob.	Liczba	% do ogółu bezrob.
X						
1. Młodzież do 25 roku życia	27 086	21,2	18 780	19,0	-8 306	-30,7
2. Bezrobotni 12-24 miesiące	19 373	15,2	13 780	13,9	-5 593	-28,9
3. Bezrobotni powyżej 24 mies.	40 738	31,9	28 480	28,8	-12 258	-30,1
3. Bezrobotni 50+	22 288	17,5	20 261	20,5	-2 027	-9,1
4. Zamieszkali na wsi	64 788	50,8	51 416	51,9	-13 372	-20,6
5. Bezrobotne kobiety	72 582	56,9	58 395	59,0	-14 187	-19,5

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Ponadto w RPD na 2007 rok przyjęto, że efektem realizowanych programów będzie:

- 1) Zmniejszenie liczby bezrobotnych o około 8 – 11%, to jest w granicach 10,2 – 14,0 tys. osób. – cel został osiągnięty poprzez zmniejszenie poziomu bezrobocia z 127 574 osób w roku 2006 do 98 995 osób w roku 2007, to jest więcej niż zakładano, bo o 22,4% (28 579 osób).
- 2) Osiągnięcie wskaźnika efektywności programów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie, co najmniej 35%. Ze wstępnej⁸ analizy materiałów przesłanych przez wykonawców zadań zapisanych w RPD wynika, że cel został osiągnięty, a planowany wskaźnik efektywności przekroczony – ze wstępnych szacunków wynika, iż efektywność programów rynku pracy wyniesie ok. 50%.

Analiza wyników monitoringu wykazuje pozytywne efekty wdrażania Planu polegające na:

- uzyskaniu zamierzonych efektów wymiernych w ograniczaniu rozmiarów bezrobocia i poprawie sytuacji na rynku pracy, w zakresie niektórych grup określonych w planie jako priorytetowe, to jest młodzieży oraz długotrwale bezrobotnych,
- uzyskaniu zamierzonych efektów w działaniach aktywizujących zapobiegających przechodzeniu w stan długotrwałego bezrobocia,
- optymalizacji wykorzystania środków Funduszu Pracy oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- powiązaniu programów regionalnych z planem krajowym,
- uaktywnieniu lokalnych partnerów funkcjonujących w obszarze rynku pracy,
- integracji oraz koordynacji działań podmiotów działających w obszarze rynku pracy,
- pozyskaniu oraz upowszechnianiu informacji o działaniach podmiotów wdrażających programy rynku pracy.

Wyniki monitoringu wskazują jednocześnie na te obszary, gdzie należy zintensyfikować działania aktywizujące, ponieważ analiza zmian, charakteryzujących

⁸ Dane ze sprawozdań w zakresie efektywności programów zbierane i opracowywane są w czwartym miesiącu po zakończeniu okresu, t.j w kwietniu 2008.

grupy bezrobotnych uznanych za priorytetowe wykazuje, iż mimo stosowanych preferencji zwiększył się procentowy udział niektórych kategorii bezrobotnych w ogólnej populacji. Dotyczy to:

- bezrobotnych powyżej 50 roku życia (wzrost udziału do roku 2006 o 3,0 pkt. proc.),
- bezrobotnych kobiet (wzrost udziału o 2,1 pkt. proc.),
- bezrobotnych zamieszkałych na wsi (wzrost o 1,2 pkt. proc.),
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (wzrost o 2,6 pkt. proc.).

W grupie osób bez kwalifikacji zawodowych, znajdują się również absolwenci liceów ogólnokształcących (17,5% bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji). Jest to szczególna grupa, którą z racji na średni poziom wykształcenia, powinno się wesprzeć specjalnymi programami.

3. Rekomendacje do RPD 2008

- 1) W kwestii zakładanych w RPD 2008 celów do osiągnięcia należy zachować cele przyjęte w 2007 roku, to jest spadek poziomu bezrobocia oraz utrzymanie wysokiej efektywności programów rynku pracy.
- 2) Założenia przyjęte na rok 2007 powinny być kontynuowane również w roku 2008, a w szczególności należy zachować ciągłość w odniesieniu do:
 - głównych kierunków regionalnej polityki rynku pracy,
 - priorytetów Planu,
 - priorytetowych programów regionalnych,
 - kryteriów dla uzyskania wsparcia.
- 3) Ze względu na zmiany zachodzące na rynku pracy rok 2008 będzie okresem zmiany regionalnej polityki odnośnie bezrobocia w kierunku przywracania do pracy najtrudniejszych, pod względem aktywizacji, grup bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wyniki konsultacji przeprowadzonych w powiatowych urzędach pracy wskazują, iż w kierunkach polityki regionalnej w zakresie zatrudnienia i bezrobocia zapisanej w RPD należy uwzględnić zapisy o:

- poprawie jakości i dostępności informacji o rynku pracy,
- wzmocnieniu powiązań systemu edukacji z gospodarką i rynkiem pracy,
- elastycznym dostosowaniu oferty programów aktywizujących do potrzeb i oczekiwań pracodawców, jak również bezrobotnych, mając na uwadze efektywność programów,
- wzmocnieniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości z udziałem osób bezrobotnych (wsparcie finansowe i doradztwo),
- zachęcaniu i wspieraniu bezrobotnych poprzez odpowiednie doradztwo i instrumenty finansowe do podejmowania aktywności zawodowej,
- pomocy w przełamywaniu barier (mentalnych, finansowych, komunikacyjnych) utrudniających uzyskanie zatrudnienia, podejmowanie własnej działalności gospodarczej, korzystanie z form edukacji dorosłych,
- uspołecznieniu problemu bezrobocia i włączeniu partnerów rynku pracy w procesy aktywizacji bezrobocia i działania wspierające bezrobotnych w powrocie na rynek pracy.

IV. Główne kierunki Regionalnego Planu na Rzecz Zatrudnienia

1. Cele do osiągnięcia.

Przyjmuje się, że wynikiem realizacji zadań zapisanych w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2008 będzie:

- 1) Zmniejszenie liczby bezrobotnych nie mniej niż o 9%.
- 2) Osiągnięcie wskaźnika efektywności programów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie, co najmniej 40%.
- 3) Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia.

2. Priorytety Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2008 rok

Priorytety Planu oraz preferowane programy regionalne i projekty lokalne a także priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia zostały sformułowane w oparciu o wytyczne zawarte w Krajowym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2008, przy uwzględnieniu Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku oraz strategii sektorowych: Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku oraz Strategii Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2015 roku.

Istotnym uwarunkowaniem Planu jest nowy okres programowania 2007 – 2013, a przede wszystkim wdrażanie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Wzięto również pod uwagę opisane w części *III. Podsumowanie i rekomendacje*, elementy o charakterze diagnostycznym, a w szczególności:

- wyniki diagnoz rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego,
- wyniki monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2007,
- możliwości regulacji rynku pracy na poziomie regionalnym,
- uwarunkowania ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Uwzględniając powyższe czynniki oraz wyniki konsultacji społecznych przyjmuje się, iż priorytetowymi grupami bezrobotnych będą:

- osoby bez kwalifikacji zawodowych,
- młodzież,
- długotrwale bezrobotni,
- osoby w wieku powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- bezrobotne osoby niepełnosprawne,

ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych z terenów wiejskich i kobiet; mimo działań na rzecz tych grup, obserwujemy nadmierny udział wymienionych kategorii w ogólnej populacji bezrobotnych.

3. Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008

Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008 sformułowane zostały w oparciu o priorytety *Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku*

3.1. Główne kierunki polityki rynku pracy określone w Strategii

W Strategii przyjęto, że osiągnięcie celu wiodącego *Rozwój zasobów ludzkich niezbędnym warunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego województwa* będzie możliwe poprzez działania ujęte w pięciu Priorytetach, to jest głównych kierunkach działań na rzecz zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich.

Priorytet 1. Wzrost zatrudnienia – priorytet wiąże pozostałe priorytety i stanowi jednocześnie wytyczną dla innych strategii sektorowych. Wzrost zatrudnienia oznacza zarazem spadek bezrobocia i przybliżenie rozwiązania jednego z głównych problemów społecznych regionu.

Priorytet 2. Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej – priorytet wyznacza cele szczegółowe zmierzające do integracji systemu edukacji z rynkiem pracy oraz z potrzebami zarówno pracobiorców, jak i pracodawców w procesach dostosowawczych. Kształcenie ustawiczne dostosowane do cykli życiowych jest ważnym elementem całego systemu. Integralnym składnikiem są elementy wychowania promujące pracę i przedsiębiorczość.

Priorytet 3. Efektywna organizacja rynku pracy – priorytet stanowi realizację regionalną i sektorową Priorytetu V PO KL „Dobre rządzenie”, to jest rozbudowę nowoczesnych struktur zarządzania i monitorowania regionalnego rynku pracy, upowszechnianie partnerstwa i dialogu społecznego w regulacji rynku pracy oraz harmonizację wykorzystania środków unijnych na rzecz rynku pracy i rozwoju regionalnego.

Priorytet 4. Równość szans do zatrudnienia – działania w tym kierunku mają na celu zwiększenie dostępności zatrudnienia, wzrost mobilności przestrzennej i zawodowej rozwój nowoczesnych form zatrudnienia w powiązaniu z elastycznością i bezpieczeństwem zatrudnienia oraz integrację grup defaworyzowanych z rynkiem pracy.

Priorytet 5. Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia – ma na celu zapobieganie bezrobociu, szczególnie bezrobociu młodzieży poprzez reorientację polityki rynku pracy i zwiększenie funkcji prozatrudnieniowych, także w działaniach instytucji rynku pracy. Integracja oznacza włączenie polityki społecznej w działania wspomagające zatrudnienie.

3.2. Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008⁹

Wzrost zatrudnienia

- 1) Wzrost konkurencyjności i produktywności pracy.
- 2) Wzmocnienie systemu wsparcia inwestorów tworzących miejsca pracy.
- 3) Rozbudowa systemu samozatrudnienia.
- 4) Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej

- 1) Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy.
- 2) Rozwój systemu edukacji przez całe życie.
- 3) Podniesienie standardów kształcenia kadr dla systemu edukacji.
- 4) Promocja pracy i przedsiębiorczości w systemie edukacji i wychowania.
- 5) Dostosowanie edukacyjnej bazy materialnej oraz programów do wymagań nowoczesnej gospodarki.

Efektywna organizacja rynku pracy

- 1) Rozbudowa nowoczesnych struktur zarządzania regionalnym rynkiem pracy.
- 2) Upowszechnianie partnerstwa i dialogu społecznego w regulacji rynku pracy.
- 3) Wzmocnienie spójności i solidarności społecznej.
- 4) Wsparcie dla instytucji i organizacji działających na rzecz kapitału ludzkiego.
- 5) Harmonizacja systemu wykorzystania środków na rzecz rynku pracy i rozwoju regionalnego.

Równość szans do zatrudnienia

- 1) Zwiększenie dostępności zatrudnienia.
- 2) Zmniejszenie bierności zawodowej kobiet i ułatwienie im powrotu na rynek pracy.
- 3) Aktywizacja zawodowa osób powyżej 50 roku życia.
- 4) Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
- 5) Rozwój działań wspierających aktywność i mobilność zawodową.
- 6) Rozwój nowoczesnych form zatrudnienia w powiązaniu z elastycznością zatrudnienia.
- 7) Integracja grup defaworyzowanych z rynkiem pracy i udzielenie wsparcia osobom doświadczającym dyskryminacji na rynku pracy, jak też osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.
- 8) Aktywna polityka prozatrudnieniowa na obszarach wiejskich w celu zwiększenia liczby miejsc pracy na terenach wiejskich oraz zwiększenie mobilności ludności zamieszkałej na tych terenach.

Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia

- 1) Integracja polityki zatrudnieniowej i polityki społecznej w obszarze bezrobocia.
- 2) Wzmocnienie organizacyjne i finansowe instytucji rynku pracy.

⁹ Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008 oraz szczegółowy opis typów działań zostały szczegółowo zaprezentowane w Załączniku 4

- 3) Rozbudowa elementów polityki prozatrudnieniowej i aktywizującej w obszarze bezrobocia.
- 4) Podniesienie jakości funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia poprzez wdrożenie standardów usług rynku pracy.
- 5) Zapobieganie bezrobociu długotrwałemu, szczególnie w pierwszym okresie po utracie pracy.
- 6) Zapobieganie bezrobociu młodzieży szczególnie w pierwszym okresie po ukończeniu edukacji.

4. Priorytetowe programy regionalne

Do priorytetowych programów regionalnych zalicza się programy i projekty zgodne z głównymi kierunkami polityki rynku pracy w roku 2008 oraz realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

4.1. Projekty i programy – cechy odpowiadające polityce rynku pracy

- 1) Programy i projekty wspierające inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
- 2) Projekty i programy wspierające osoby podejmujące działalność gospodarczą na własny rachunek
- 3) Projekty i programy ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu:
 - osób bez kwalifikacji zawodowych,
 - młodzieży,
 - długotrwale bezrobotnych,
 - osób w wieku powyżej 50 roku życia,
 - bezrobotnych osób niepełnosprawnych.
- 4) Projekty i programy umożliwiające przywracanie osób wykluczonych społecznie na rynek pracy.
- 5) Projekty i programy ukierunkowane na wzrost kwalifikacji kadr (pracujących).
- 6) Projekty i programy dostosowujące kwalifikacje kadr do potrzeb rynku pracy, szczególnie w zakresie branż odnotowujących deficyt pracowników.
- 7) Projekty i programy związane z reorientacją zawodową osób zwalnianych z przyczyn nie dotyczących pracowników.
- 8) Projekty i programy dla osób odchodzących z rolnictwa.
- 9) Projekty i programy tworzące system wsparcia dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych.
- 10) Projekty i programy zwiększające potencjał służb zatrudnienia i instytucji rynku pracy zmierzające do poprawy obsługi bezrobotnych.
- 11) Projekty i programy zmierzające do budowy systemu monitoringu i analiz rynku pracy (w tym: dotyczące dostosowania systemu edukacji dla potrzeb i oczekiwań rynku pracy).

- 12) Projekty i programy ukierunkowane na systemy wsparcia dla poprawy mobilności zawodowej i przestrzennej bezrobotnych.
- 13) Projekty i programy udzielające wsparcie instytucjom i organizacjom realizującym zadania ważne dla regionalnego rynku pracy i jego otoczenia oraz modernizowania systemu gospodarki województwa.
- 14) Projekty związane z kończonymi w roku 2008 programami rozpoczętymi w poprzednim okresie programowania, wśród których należy wymienić:
 - Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL),
 - Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR),
 - Inicjatywa Europejska EQUAL.

4.2. Projekty wdrażane w roku 2008 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w nowej perspektywie finansowania 2007 – 2013

Na szczeblu regionalnym wdrażane będą priorytety VI – IX oraz Priorytet X (Pomoc techniczna). W województwie warmińsko – mazurskim Instytucją Pośredniczącą 1 stopnia jest Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który odpowiedzialny jest za wdrożenie w Priorytecie VIII Regionalne kadry gospodarki Działania 8.2 Transfer wiedzy oraz Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionie.

Za wdrożenie Priorytetu VII Promocja integracji społecznej odpowiedzialny jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego.

W obszarze rynku pracy rolę Instytucji Pośredniczącej 2 stopnia pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, odpowiedzialny za wdrożenie Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz w Priorytecie VIII Działania 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstwa w regionie.

Priorytet: VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich

- Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie
 - Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy - projekty konkursowe,
 - Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie - projekty konkursowe wyłącznie dla powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy,
 - Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych – projekty systemowe.
- Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
- Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich.

Priorytet VII Promocja integracji społecznej

- Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
 - Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej - projekty systemowe,

- Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie – projekty systemowe,
- Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej – projekty systemowe.
- Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej
 - Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - projekty konkursowe,
 - Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej – projekty konkursowe.

Działanie 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

• Działanie 8.1

- Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw – projekty konkursowe,
- Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie – projekty konkursowe,
- Poddziałanie 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności – projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych,
- Poddziałanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej – projekty systemowe.

• Działanie 8.2

- Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw - projekty konkursowe,
- Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacyjności - projekty systemowe.

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

- Działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
 - Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej - projekty konkursowe,
 - Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych – projekty konkursowe,
 - Poddziałanie 9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych – projekty systemowe.
- Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego.
- Działanie 9.3 Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego.
- Działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty.
- Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich.

Priorytet X Pomoc techniczna - podstawowym celem Priorytetu jest zapewnienie właściwego zarządzania, wdrażania oraz promocji Europejskiego Funduszu Społecznego.

4.3. Projekty realizowane przez Warmińsko-Mazurską Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy w Olsztynie

- Zadanie 1/OHP - Rozwój oferty OHP w zakresie usług poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla młodzieży.
- Zadanie 2/OHP - Program Aktywizacji Społecznej Młodzieży Ochotniczych Hufców Pracy
- Zadanie 3/OHP - Aktywizacja zawodowa młodzieży prowadzona przez projekty finansowane z EFS:
 - Projekt I „Czas na samodzielność”,
 - Projekt II „Szkolenie – Praktyka – Zatrudnienie – Rozwój”, Projekt III „Żywe lekcje”,
 - Projekt IV „Zawodowy Atut”,
 - Projekt V „Euro CV”,
 - Projekt VI „Droga do kariery”.
- Zadanie 4/OHP Refundacja ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń młodocianych pracowników oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tych wynagrodzeń.

5. Kryteria dla uzyskania wsparcia projektów

5.1. Kryteria ogólne

Podstawowym kryterium wsparcia projektów zgłoszonych do realizacji, będzie zgodność z Regionalnym Planem Działań na rzecz Zatrudnienia oraz kryteriami szczegółowymi określonymi w dokumentacji poszczególnych programów, a w szczególności Planami Działań do Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, a także z powiatowymi programami promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącymi część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Zgodnie z przeprowadzonymi uprzednio analizami, ważnymi kryteriami wsparcia projektów rynku pracy będą:

- 1) Wykorzystanie partnerstwa w realizacji projektów, w szczególności partnerstwa pomiędzy sektorami: samorząd – pracodawcy – organizacje pozarządowe – szkolnictwo – uczelnie wyższe.
- 2) Efektywność.
- 3) Promocja edukacji przez całe życie.
- 4) Przeciwdziałanie bezrobociu, szczególnie wśród młodzieży.
- 5) Wspieranie postaw przedsiębiorczych.
- 6) Wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
- 7) Wspieranie innowacyjności firm i rozwoju kadr.
- 8) Wspieranie regionalnego systemu wymiany informacji i analiz rynku pracy.

Kryteriami dodatkowymi udzielenia wsparcia będą: kompleksowość zastosowanych rozwiązań, trwałość projektu, innowacyjność oraz powiązanie projektów

realizowanych w PO KL z realizowanymi w ramach Regionalnego Planu Operacyjnego Warmia i Mazury oraz Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

5.2. Szczegółowe kryteria wsparcia związane z Planami Działań według priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Preferowane formy wsparcia

Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie

Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy - projekty konkursowe

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego w regionie,
- organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych,
- wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy,
- realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia, połączonych z możliwością zapewnienia opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi dla osoby uczestniczącej w projekcie:
 - pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe,
 - staże/praktyki zawodowe,
 - szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych,
 - subsydiowanie zatrudnienia,
- wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia m.in. poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza,
- wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej (regionalnej i międzyregionalnej) osób pozostających bez zatrudnienia (w tym zwłaszcza osób zamieszkujących na obszarach wiejskich) m.in. poprzez dofinansowanie przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy oraz zwrot kosztów zakwaterowania,
- upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna),
- wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu prowadzące do jego adaptacji w miejscu pracy (wsparcie pomostowe)
- organizacja kampanii promocyjnych i akcji informacyjnych mających na celu zachęcenie pracodawców do zatrudnienia osób z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- opracowanie i rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy, możliwościach udziału w szkoleniach i stażach oraz innych oferowanych usługach i instrumentach aktywizacji zawodowej, w tym m.in. poprzez zastosowanie nowoczesnych i wielokanałowych technik informacyjnych i komunikacyjnych,

- szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji rynku pracy działających na terenie regionu (z wyłączeniem Publicznych Służb Zatrudnienia), powiązane ze specyfiką zadań realizowanych przez te instytucje na regionalnym rynku pracy,
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym,
- prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy.

2) Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie – projekty konkursowe wyłącznie dla powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy

- projekty służące wzmocnieniu i rozwojowi publicznych służb zatrudnienia w regionie m.in. poprzez szkolenia, doradztwo, badania rynku pracy, w tym:
 - upowszechnianie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w regionie, m.in. poprzez dofinansowanie zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy,
 - szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr publicznych służb zatrudnienia działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych przez nie zadań,
- prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy (w tym w ramach regionalnych obserwatoriów rynku pracy), m.in. w zakresie:
 - przewidywanej sytuacji na rynku pracy wybranych zawodów, sektorów/branż,
 - przewidywanych oczekiwań pracodawców odnośnie pożądanych kwalifikacji i usług szkoleniowych,
 - migracji zarobkowych na terenie regionu.

Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych – projekty systemowe:

- przewiduje się formy wsparcia, tj. instrumenty i usługi wymienione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj.: szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia bądź zmiany kwalifikacji zawodowych, staże/ przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomoc prawna, konsultacje i doradztwo związane z podjęciem działalności gospodarczej, doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych.

Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

- wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) poprzez zastosowanie następujących instrumentów (jednego lub kilku):
 - doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej,
 - przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej – o ile wszyscy udziałowcy są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności w wyniku uczestnictwa

- w projekcie realizowanym w ramach przedmiotowego Działania), do wysokości stanowiącej równowartość 40 tys. zł (lub 20 tys. na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej),
- wsparcie pomostowe w okresie od 6 do 12 miesięcy od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej, obejmujące m.in. doradztwo oraz pomoc w efektywnym wykorzystaniu dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu),
- promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez kampanie promocyjno informacyjne,
- upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu rozwoju przedsiębiorczości.

Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

- projekty przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej)
- wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych, promujących aktywizację zawodową na poziomie lokalnym
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym

W przypadku konkursu pilotażowego dla Poddziałania 6.1.1 ogłoszonego w 2007 roku dopuszcza się realizację następujących typów projektów:

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia (z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy), w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego w regionie
- organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych
- wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy
- realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia, połączonych z możliwością zapewnienia opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi dla osoby uczestniczącej w projekcie:
 - pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe,
 - staże/praktyki zawodowe,
 - szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych,
- wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia m.in. poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza.

Priorytet VII Promocja integracji społecznej

Preferowane formy wsparcia

W latach 2007–2008 przewiduje się realizację wszystkich typów projektów oraz wszystkich form wsparcia:

W ramach **Działania: 7.1, 7.2 i 7.3** Priorytetu VII „Promocja Integracji Społecznej”:

W Podziałaniu 7.1. przewiduje się realizację projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej, natomiast w Podziałaniu 7.1.2 projektów systemowych realizowanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

W Podziałaniu 7.1.3 przewiduje się realizację projektu systemowego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

W Podziałaniu 7.2.1 i 7.2.2 oraz w **Działaniu 7.3** przewiduje się realizację projektów konkursowych przez instytucje pomocy i integracji społecznej (jednostki organizacyjne pomocy społecznej, jednostki zatrudnienia socjalnego, organizacje pozarządowe).

Decyzja dotycząca realizacji wszystkich typów projektów podyktowana jest występowaniem wielopłaszczyznowych problemów społeczno-gospodarczych w naszym województwie. Wsparcia wymagają, zarówno grupy ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu m.in.: bezrobocia, długotrwałej bierności zawodowej, niepełnosprawności, bezdomności, uzależnień itd., jak również kadry instytucji pomocy i aktywnej integracji społecznej, które udzielają tym grupom wsparcia.

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

Preferowane formy wsparcia

W Działaniu 8.1 Instytucja Pośrednicząca 2 nie widzi konieczności wyboru konkretnych projektów, w związku z powyższym dopuszcza wszystkie formy wsparcia wymienione w *Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*, z dnia 18 września 2007 roku.

Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw – projekty konkursowe

- 1) Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania BHP, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
- 2) Doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP), w tym dla osób samozatrudnionych, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości (z wyłączeniem doradztwa związanego z procesami inwestycyjnymi).
- 3) Szkolenia skierowane do osób zatrudnionych o niskich kwalifikacjach lub innych dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji i umiejętności (z wyłączeniem kształcenia formalnego oraz z wyłączeniem osób zarejestrowanych jako poszukujący pracy).

Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie – projekty konkursowe

- 1) Pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych z udziałem m.in. przedsiębiorstw, organizacji pracodawców, związków zawodowych, jednostek samorządu terytorialnego, urzędów pracy i innych środowisk, mających na celu

opracowanie i wdrażanie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnym i wojewódzkim.

- 2) Wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne w tworzeniu i realizacji programów zwolnień monitorowanych (*outplacement*), w tym szkoleń i doradztwa zawodowego.
- 3) Podnoszenie świadomości pracowników i kadr zarządzających modernizowanych firm w zakresie możliwości i potrzeby realizacji projektów wspierających procesy zmian poprzez szkolenia i doradztwo.
- 4) Szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych (w tym indywidualne plany działań i pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia).
- 5) Szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa.
- 6) Badania i analizy dotyczące trendów rozwojowych i prognozowania zmian gospodarczych zachodzących w regionie oraz formułowania właściwych mechanizmów zaradczych, upowszechnianie wyników tych badań i analiz oraz związana z nimi wymiana informacji.

Poddziałanie 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności – projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych

- 1) Tworzenie sieci współpracy (w tym partnerstw) w zakresie wzmacniania dialogu społecznego i inicjatyw podejmowanych wspólnie na poziomie lokalnym i regionalnym przez organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze, mających na celu zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców.
- 2) Promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w szczególności w odniesieniu do lokalnego rynku pracy i środowiska naturalnego.
- 3) Upowszechnianie idei *flexicurity*.

Poddziałanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej – projekty systemowe

Badania i analizy dotyczące trendów rozwojowych i prognozowania zmian gospodarczych zachodzących w regionie oraz formułowania właściwych mechanizmów zaradczych, upowszechnianie wyników tych badań i analiz oraz związana z nimi wymiana informacji.

Działanie 8.2

Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw- projekty konkursowe

1) Staże i szkolenia praktyczne dla:

- pracowników przedsiębiorstw jednostkach naukowych,
- pracowników naukowych (uczelni i innych jednostek naukowych) w przedsiębiorstwach.

2) Promocja idei przedsiębiorczości akademickiej, w celu komercjalizacji wiedzy i umiejętności zespołu działającego na uczelni lub w przemyśle (firmy typu spin off lub spin out).

3) Szkolenia i doradztwo dla pracowników uczelni i jednostek naukowych, doktorantów, studentów i absolwentów uczelni zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą typu spin off i spin out.

Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacyjności - projekty systemowe

1) Tworzenie, rozwój i aktualizacja Regionalnych Strategii Innowacji (RSI) poprzez:

- studia, analizy, ekspertyzy,
- wsparcie szkoleniowo-doradcze dla podmiotów odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie RSI
- tworzenie i rozbudowę systemu monitorowania RSI.

2) Wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między badaczami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii pomiędzy przedsiębiorstwami a instytucjami badawczo - rozwojowymi, uczelniami i innymi podmiotami na poziomie regionalnym i lokalnym, poprzez m.in.:

- kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji
- rozwój systemu komunikowania się

3) Stypendia naukowe dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa (określonych w RSI).

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Preferowane formy wsparcia

W latach 2007–2008 przewiduje się realizację wszystkich typów projektów w ramach **Działania: 9.1, 9.2, 9.3, 9.4, 9.5** Priorytetu IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach” tj.:

Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej – projekty konkursowe

1. Opracowanie i realizacja kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną.
2. Tworzenie ośrodków wychowania przedszkolnego (w tym również realizacja alternatywnych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich).
3. Wsparcie istniejących przedszkoli przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym np. dłuższe godziny pracy przedszkoli, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie personelu.

Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych – projekty konkursowe

1. Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące: - dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia;

- doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa
 - programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki;
- Dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych;
- rozszerzanie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy ,(szkolne ośrodki kariery)
 - wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne;
 - wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania.

Poddziałanie 9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych – projekty systemowe

1. Realizacja wojewódzkich programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych), których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym.

Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego – projekty konkursowe

1. Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych w obszarze szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy.
2. Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszenie i wyrównywanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące:
 - dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia;
 - doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa,
 - dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych;
 - efektywne programy doradztwa edukacyjno-zawodowego;
 - modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (wprowadzenie nowych kierunków kształcenia, modyfikacja programów nauczania na kierunkach istniejących);
 - współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służącą podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia (w tym zwłaszcza w zakresie praktycznych form nauczania – staże i praktyki);

- wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne) zapewniające wysoką jakość kształcenia;
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne;
- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania

Działanie 9.3 Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego– projekty konkursowe

1. Kampanie informacyjne w zakresie: korzyści płynących z formalnego podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy w tym zakresie.
2. Programy formalnego kształcenia ustawicznego skierowane do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych
3. Programy formalnego potwierdzenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny
4. Usługi doradcze w zakresie wyboru ścieżki kształcenia formalnego (lub uzupełniania wykształcenia i kwalifikacji formalnych) w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy.
5. Wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego ukierunkowane na:
 - monitorowanie potrzeb oraz rozszerzanie lub dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy,
 - podwyższanie jakości oferty edukacyjnej w tym również ubieganie się o akredytację kuratora oświaty,
 - rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie e-learningu.

Działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty – projekty konkursowe

1. Studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć).
2. Studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.
3. Studia wyższe dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia.
4. Studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej.
5. Programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych).

Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

1. Działania informacyjno-promocyjne, szkoleniowe, doradcze, podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia.

2. Tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzanie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców terenów wiejskich.

3. Projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach.

6. Finansowanie programów.

Głównym źródłem finansowania projektów jest Fundusz Pracy, środki Europejskiego Funduszu Społecznego dostępne w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, środki innych programów operacyjnych oraz środki firm, instytucji i organizacji.

Zakłada się, że środki na realizację zadań ujętych w Regionalnym Planie Działań na 2008 rok, będą pochodziły z następujących źródeł:

1) Fundusz Pracy

- środki Funduszu Pracy przyznane województwu warmińsko – mazurskiemu, wynikające z podziału algorytmem oraz pochodzące z rezerwy FP pozostającej w gestii samorządu województwa,
- środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej

2) Fundusze Unijne, głównie Europejski Fundusz Społeczny,

3) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Należy podkreślić, iż ostateczna wielkość środków będzie zależała od aktywności i jakości projektów zgłaszanych nie tylko na szczeblu wojewódzkim, ale również krajowym.

Na podstawie § 6 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2008 roku w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz. U. Nr 18, poz. 114, ustalone zostały kwoty środków (limity) Funduszu Pracy, jakie mogą być wydatkowane w roku 2008 na realizację:

- 1) Programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych w kwocie 159 926,9 tys. zł.
- 2) Innych fakultatywnych zadań realizowanych przez samorządy powiatowe w kwocie 16 744,9 tys. zł.

Nakłady na aktywne programy rynku pracy, w stosunku do ubiegłego roku zostały zwiększone o 21 995,5 tys. zł, to jest o 15,9%.

W przypadku zadań realizowanych przez powiaty, kwoty środków Funduszu Pracy ustalane są przez Zarząd Województwa, według kryteriów określonych przez Sejmik Województwa. Określając kryteria, Sejmik Województwa wziął pod uwagę w szczególności:

1. Stopę bezrobocia,
2. Poziom bezrobocia,
3. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych,
4. Udział bezrobotnej młodzieży do 25 roku życia,
5. Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia,

6. Skalę napływów do bezrobocia,
7. Skalę odpływów z bezrobocia,
8. Aktywizację bezrobotnych.

Zgodnie z zaleceniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z puli środków przekazanych samorządom powiatowym na aktywne programy rynku pracy, dodatkowo zostało wydzielone 10% środków do podziału między poszczególne powiaty, w zależności od stopnia wykorzystania w roku 2007 środków na działania 1.2 i 1.3 SPO RZL, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Z przekazanej przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej kwoty środków Funduszu Pracy w wysokości 159 926,9 tys. zł:

1. 50% (79 963,5 tys. zł) pozostawia się w dyspozycji samorządu województwa na finansowanie programów regionalnych, w tym współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Środki Funduszu Pracy pozostające w dyspozycji samorządu województwa są przeznaczone na:
 - 1) współfinansowanie programów EFS 57 600,0 tys. zł,
 - 2) sfinansowanie wkładu własnego powiatowych urzędów pracy – 14 400,0 tys. zł,
 - 3) regionalne projekty własne – 5 000 tys. zł,
 - 4) rezerwę w wysokości 2 963,5 tys. zł.
2. 50% (79 963,4 tys. zł) przekazuje się samorządom powiatowym na aktywne programy rynku pracy. Kwota ta będzie przeznaczona na realizację zadań określonych w art. 108 ust.1, ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Należy podkreślić, że poza środkami Funduszu Pracy wynikającymi z podziału algorytmicznego (79 963,4 tys. zł) i rezerwą finansową, pozostającą w gestii samorządu województwa na współfinansowanie programów EFS (72 000,0 tys. zł) oraz finansowanie programów lokalnych i regionalnych (7 963,5 tys. zł) samorządy powiatowe mogą ubiegać się o dodatkowe środki z rezerwy Funduszu Pracy pozostającej w gestii Ministra Pracy i Polityki Społecznej. W ubiegłym roku pozyskano w ten sposób znaczącą kwotę 20 444,4 tys. zł.

Decyzję w sprawie wyboru form aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych uprawnionych osób, w ramach kwoty ustalonej dla powiatu podejmuje starosta, po zasięgnięciu opinii powiatowej rady zatrudnienia.

Na podstawie wydatków z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu zrealizowanych w 2007 roku, można określić priorytetowe działania wyznaczone do realizacji w 2008 roku. Zakłada się objęcie w regionie różnymi formami aktywizacji ponad 40 tys. bezrobotnych. Wyraźnie zarysowują się preferencje wobec takich grup jak: bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, młodzież do 25 roku życia, długotrwale bezrobotni, oraz bezrobotni w wieku powyżej 50 lat, to jest osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród preferowanych przez powiatowe urzędy pracy instrumentów i aktywnych programów rynku pracy należy wymienić należy wymienić¹⁰:

- staże

¹⁰ na podstawie danych za 2007 rok

- refundacja doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy,
- dotacje wspierające działalność gospodarczą,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- szkolenia,
- przygotowanie zawodowe.

Finansowanie działań w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy między innymi inicjowanie, organizowanie i finansowanie projektów lokalnych i innych działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych. Podstawowym instrumentem finansowym w ramach, którego mogą być realizowane określone ustawą działania jest Fundusz Pracy.

Subsydiowane z Funduszu Pracy działania na rzecz aktywnego przeciwdziałania bezrobociu i poprawy zatrudnialności są wspomagane przez działania w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W tabeli przedstawiono wyniki zbiorcze symulacji wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Pracy:

**Tabela 5. Projekty i programy realizowane
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (w PLN)**

Priorytety	Ogółem	Budżet państwa	Budżet JST szczebla regionalnego	Budżet JST szczebla lokalnego	Fundusz Pracy
Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich	79 189 465	7 052 492	8 561	128 412	72 000 000
Priorytet VII Promocja integracji społecznej	411 538	411 538	0	0	0
Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki	19 059 267	18 721 250	338 017	0	0
Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	39 796 104	37 825 110	100 957	1 870 037	0
OGÓŁEM	138 456 374	64 010 390	447 535	1 998 449	72 000 000

V. Monitorowanie i koordynowanie działań oraz sprawozdawanie

1. Koordynowanie wykonywania zadań Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia polegać będzie na udzielaniu niezbędnych informacji realizatorom zadań w zakresie projektów realizowanych przez inne podmioty oraz wskazywaniu źródeł i sposobów finansowania projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
2. Monitorowanie wykonywania zadań Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia prowadzone będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, który na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów zadań RPD, złoży Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego sprawozdanie z jego wykonania, wraz z informacją o sytuacji na rynku pracy w roku 2008 w terminie do dnia 29 lutego 2009 roku.
3. Zarząd przedstawi do akceptacji Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego sprawozdanie z realizacji Regionalnego Planu na rzecz Zatrudnienia na pierwszej Sesji Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, która odbędzie się w marcu 2009 roku.
4. Zjawiska i procesy zachodzące na regionalnym rynku pracy podlegające monitorowaniu oraz źródła informacji zawarte są w tabeli poniżej:

Wskaźnik	Źródło informacji
1. Stopa bezrobocia	GUS
2. Poziom bezrobocia	WUP
3. Napływ do bezrobocia	WUP
4. Odpływ z bezrobocia	WUP
5. Wskaźnik płynności rynku pracy	WUP
6. Oferty pracy	WUP
7. Podjęcia pracy	WUP
8. Staże i przygotowania zawodowe w miejscu pracy	WUP
9. Pracujący	GUS
10. Wskaźnik zatrudnienia	GUS
11. Udział grup ryzyka w strukturze regionalnego bezrobocia – bezrobotni bez kwalifikacji – młodzież – długotrwale bezrobotni (12-24 mies.) – długotrwale bezrobotni (powyżej 24 mies.) – bezrobotni powyżej 50 roku życia – bezrobotni zamieszkali na wsi – kobiety	WUP
12. Wydatki z Funduszu Pracy	WUP
13. Wydatki z Europejskiego Funduszu Społecznego	WUP

VI. Załączniki:

- Załącznik 1 Regionalny Zespół ds. opracowania projektu Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok
- Załącznik 2 Przebieg prac i konsultacji związanych z Regionalnym Planem Działań na rzecz Zatrudnienia (RPD) na 2008 rok
- Załącznik 3 Zadania instytucji rynku pracy
- Załącznik 4 Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008 oraz typy działań

**Regionalny Zespół ds. opracowania projektu Regionalnego Planu Działań
na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok**

1. Urszula Pasławska/ Wicemarszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego – Przewodnicząca Zespołu
2. Celina Górską/ Konwent Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy
3. Jerzy Dostatni/ NSZZ Solidarność
4. Mirosław Hiszpański / Warmińsko-Mazurski Związek Pracodawców Prywatnych
5. Mieczysław Królicki /Warmińsko-Mazurska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości
6. Edyta Jędrzejewska / Wydział Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego
7. Andrzej Jurkian / Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych O/Olsztyn
8. Joanna Karwowska / Dep. Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego
9. Stanisław Kowalczyk / Przewodniczący Rady Województwa OPZZ
10. Joanna Kruszewska / Warmińsko – Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego
11. Piotr Kamiński / Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług
12. Wiesław Łubiński/ Loża Olsztyńska BCC
13. Katarzyna Milczarek/ Warmińsko-Mazurska Wojewódzka Komenda OHP
14. Arkadiusz Niewiński/ Rada Organizacji Pozarządowych
15. Michał Opieczyński / Biuro Wdrażania Funduszy Strukturalnych Urzędu Marszałkowskiego
16. Wiesława Przybysz / Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego
17. Anida Samoraj/ Kuratorium Oświaty w Olsztynie
18. Zdzisław Szczepkowski / Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie
19. Ryszard Wałkowiak/ Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
20. Tomasz Ważbiniński / Departament Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego

**Zespół pracowników Wydziału Analiz i Programów Rynku Pracy
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie**

1. Andrzej Wysokiński
2. Barbara Seroka-Piotrowska
3. Paweł Janukowicz
4. Grażyna Kuriata

Harmonogram prac i konsultacji związanych z Regionalnym Planem Działań na rzecz Zatrudnienia na 2008 rok

Termin	Działania
grudzień 2007 – styczeń 2008	Przyjęcie harmonogramu prac związanych z opracowaniem RPD na 2008 rok
styczeń 2008	- Powierzenie przez Zarząd Województwa Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Olsztynie koordynacji działań związanych z opracowaniem Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok oraz powołanie Zespołu Zadaniowego do spraw Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia. - Opracowanie projektu struktury RPD na rok 2008
styczeń 2008	- Ukonstytuowanie się i organizacja prac Regionalnego Zespołu ds. Opracowania Projektu RPD na rok 2008, wyznaczenie i opracowanie głównych obszarów problemowych RPD. - Monitoring RPD 2007 - Analiza rynku pracy w 2007 roku i prognozy na 2008 rok - Prace nad wstępnym projektem RPD
luty 2008	- Opracowanie projektu dokumentu - Konsultacje społeczne projektu RPD - Debata z dyrektorami powiatowych urzędów pracy - Zamieszczenie informacji na stronie internetowej – dokument do dyskusji
luty 2008	Akceptacja projektu RPD 2008 przez Wojewódzką Radę Zatrudnienia
luty 2008	- Posiedzenie Regionalnego Zespołu ds. opracowania RPD w sprawie przyjęcia projektu RPD - Złożenie Zarządowi Województwa Warmińsko – Mazurskiego projektu RPD do zatwierdzenia i przekazania do Sejmiku
marzec 2008	- Ocena projektu RPD przez komisje Sejmiku - Sesja Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego sprawie uchwalenia RPD

Zadania instytucji rynku pracy

Podmiotami wykonującymi zapisy Regionalnego Planu na rzecz Zatrudnienia są instytucje rynku pracy realizujące zadania określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Należą do nich:

- 1) Publiczne służby zatrudnienia** tworzą organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi, realizującymi zadania określone ustawą.

W zakresie objętym Regionalnym Planem Działań Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego działa poprzez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie będący samorządową jednostką organizacyjną.

Do zadań wojewody w zakresie polityki rynku pracy należy sprawowanie nadzoru nad działalnością samorządów powiatów i samorządu województwa, realizujących zadania przy pomocy odpowiednio powiatowych urzędów pracy i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w zakresie:

- wdrażania i stosowania standardów usług rynku pracy,
- spełniania wymogów kwalifikacyjnych określonych dla pracowników urzędów pracy,
- kontroli realizacji zadań, wynikających z przestrzegania przepisów ustawy, wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego,
- organizowanie i finansowanie szkoleń pracowników urzędu wojewódzkiego i powiatowych urzędów pracy,
- wydawanie licencji pośrednikom pracy i doradcom zawodowym,
- realizacja zadań organu wyższego stopnia w postępowaniu administracyjnym w sprawach dotyczących świadczeń z tytułu bezrobocia.

Do zadań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w zakresie polityki rynku pracy należy – między innymi:

- określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia;
- podział posiadanych środków Funduszu Pracy, z uwzględnieniem kierunków i priorytetów określonych w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych;
- opracowywanie analiz rynku pracy i badanie popytu na pracę, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych;
- współdziałanie z wojewódzką radą zatrudnienia w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich;
- badanie efektywności projektów lokalnych;
- programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego przez opracowywanie, realizację i finansowanie programów regionalnych i projektów lokalnych, oraz wykonywanie innych zadań wynikających z programów sektorowych;

- inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązywanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
- realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw Unii europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w zakresie świadczeń dla bezrobotnych;
- realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, w szczególności realizowanie zadań z zakresu udziału w sieci EURES, w tym: świadczenie usług EURES;
- realizowanie zadań wynikających z umów międzynarodowych i innych porozumień zawartych z partnerami zagranicznymi w zakresie kierowania polskich obywateli do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych;
- organizowanie i koordynowanie usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także ich rozwijanie na terenie województwa;
- opracowywanie, gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa;
- koordynowanie działań w zakresie kształcenia ustawicznego i szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy, w szczególności: diagnozowanie potrzeb rynku pracy w zakresie kształcenia ustawicznego i szkolenia bezrobotnych oraz poszukujących pracy, określanie i wdrażanie instrumentów służących dostosowaniu kierunków kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych; prowadzenie dialogu społecznego w zakresie polityki zatrudnienia i kształcenia ustawicznego pracowników i poszukujących pracy;
- współdziałanie z właściwymi organami oświatowymi w harmonizowaniu ustawicznego kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy;
- określenie, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady zatrudnienia, na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności, wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonana refundacja;
- prowadzenie rejestru agencji zatrudnienia oraz wydawanie certyfikatów wstępnych i certyfikatów o dokonaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia
- prowadzenia Centrów Informacji i Planowania Kariery Zawodowej - wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych, które: wspomagają powiatowe urzędy pracy w prowadzeniu poradnictwa zawodowego opracowuje, aktualizują i upowszechniają informacje zawodowe na terenie województwa, prowadzą zajęcia aktywizacyjne na rzecz bezrobotnych i poszukujących pracy oraz współpracują przy świadczeniu usług EURES.

Do zadań powiatowych urzędów pracy należy – między innymi:

- opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe;
- rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy;

- inicjowanie i wdrażanie instrumentów rynku pracy;
- inicjowanie i wspieranie tworzenia klubów pracy;
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie projektów lokalnych i innych działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych;
- opracowywanie analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy;
- inicjowanie i rozwiązywanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązywanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
- współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia;
- realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, w szczególności realizowanie zadań z zakresu udziału w sieci EURES.

2) Ochotnicze Hufce Pracy, będące państwową jednostką wyspecjalizowaną w działaniach na rzecz młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz bezrobotnych do 25 roku życia, wykonują zadania państwa w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, a także zadania w zakresie jej kształcenia i wychowania. W szczególności prowadzą działania mające na celu:

1. umożliwienie młodzieży, która nie ukończyła szkoły podstawowej lub gimnazjum albo nie kontynuuje nauki po ukończeniu tych szkół, zdobycie kwalifikacji zawodowych oraz uzupełnienie wykształcenia podstawowego lub gimnazjalnego;
2. umożliwienie młodzieży uzupełnienie ponadgimnazjalnego wykształcenia ogólnego i zawodowego;
3. organizują zatrudnianie młodzieży w wieku powyżej 15 lat, która nie ukończyła szkoły podstawowej lub gimnazjum albo nie kontynuuje nauki po ukończeniu tych szkół, bezrobotnych do 25 roku życia, uczniów i studentów;
4. prowadzą poradnictwo zawodowe dla młodzieży oraz mobilne centra informacji zawodowej;
5. inicjują międzynarodową współpracę i wymianę młodzieży;
6. prowadzą agencje zatrudnienia bez konieczności uzyskania wpisu do rejestru zatrudnienia;
7. refundują koszty poniesione przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego w ramach szkoleń ogólnych w rozumieniu przepisów o dopuszczalności pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

3) Agencje zatrudnienia, będące niepublicznymi jednostkami organizacyjnymi świadczącymi usługi w zakresie:

- pośrednictwa pracy,
- pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych,
- poradnictwa zawodowego,
- doradztwa personalnego,

- pracy tymczasowej.

Agencje świadczą usługi w zakresie pośrednictwa, to jest prowadzenia analizy zatrudnienia u pracodawców, określania kwalifikacji pracowników i ich predyspozycji oraz innych cech niezbędnych do wykonywania określonej pracy; wskazywania źródeł i metod pozyskania kandydatów na określone stanowiska pracy; weryfikacji kandydatów pod względem oczekiwanych kwalifikacji i predyspozycji, z zastosowaniem narzędzi i metod psychologicznych.

Agencje świadczą również usługi w zakresie poradnictwa zawodowego, które polegają w szczególności na: udzielaniu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia; udzielaniu informacji zawodowych; udzielaniu pracodawcom pomocy w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

Agencje pracy tymczasowej, kierują pracowników do użytkownika, którym może być pracodawca. Pracodawca użytkownik wyznacza pracownikowi agencji pracy tymczasowej zadania i kontroluje ich wykonywanie.

- 4) Instytucje szkoleniowe**, to jest publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną, oferujące szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy, także finansowanych ze środków publicznych.

5) Instytucje dialogu społecznego na rynku pracy

Polityka rynku pracy realizowana przez władze publiczne opiera się na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi, w szczególności w ramach:

- działalności rad zatrudnienia,
- partnerstwa lokalnego,
- uzupełniania i rozszerzania oferty usług publicznych służb zatrudnienia przez partnerów społecznych i agencje zatrudnienia.

- 6) Instytucje partnerstwa lokalnego**, którymi są instytucje realizujące inicjatywy partnerów rynku pracy, tworzone na rzecz realizacji zadań określonych ustawą i wspierane przez organy samorządu terytorialnego.

Główne kierunki polityki rynku pracy w roku 2008 oraz typy działań – uzupełnienie pkt 3.2.

Wzrost zatrudnienia

1. Wzrost konkurencyjności i produktywności pracy poprzez m.in. wspieranie zatrudnienia w pracochłonnych dziedzinach gospodarki, tworzenie miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji i wysoko wynagradzanych, rozwój zatrudnienia w przedsiębiorstwach proekologicznych, wspieranie zatrudnienia w formach pozarynkowych w ramach ekonomii społecznej.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia inwestorów tworzących miejsca pracy poprzez m.in. rozbudowę i koordynację systemu informacji o możliwościach inwestycyjnych i zasobach ludzkich, wsparcie w dotarciu do funduszy, szczególnie funduszy europejskich, rozwój instytucji otoczenia biznesu, doradztwo i szkolenia pracodawców oraz pracowników i kandydatów do pracy, działania na rzecz przygotowania terenów do działalności inwestycyjnej.
3. Rozbudowa systemu samozatrudnienia poprzez m.in. uruchomienie programów dotacji i tanich kredytów, poręczeń kredytowych oraz podobnych instrumentów, upowszechnianie wiedzy i rozwijanie postaw przedsiębiorczości, wspieranie osób, zakładających firmy poprzez system szkoleń i specjalistycznego doradztwa oraz sieć ośrodków wspierania przedsiębiorczości, preferowanie w działaniach na rzecz aktywizacji bezrobotnych samozatrudnienia, jako alternatywnej propozycji wyjścia z bezrobocia.
4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez m.in. stworzenie infrastruktury społecznej i technicznej warunkującej rozwój społeczeństwa informacyjnego, co wpłynie na zwiększenie mobilności bezrobotnych i osób poszukujących pracy, a także umożliwi organizowanie nowoczesnych i niekonwencjonalnych form zatrudnienia.

Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej

1. Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy poprzez m.in. powiązania systemu edukacji z popytem na lokalnych rynkach pracy oraz dokonanie zmian w programach kształcenia, harmonizacja szkolnictwa zawodowego z popytem na pracę, współpracę służb oświatowych i służb zatrudnienia, powiązanie odpowiedniego do popytu kształtowania kierunków nauczania z aktualnymi i prognozowanymi potrzebami gospodarki regionu i kraju, współpracę pracodawców (organizacji pracodawców) w zakresie ustalania kierunków kształcenia, praktyk zawodowych i praktycznej nauki zawodu, prowadzenie bieżącej obserwacji rynku pracy przez publiczną służbę zatrudnienia,
2. Rozwój systemu edukacji przez całe życie poprzez m.in. budowę systemu edukacji ustawicznej - rozwój form kształcenia ustawicznego dla dorosłych i szkoleń związanych z potrzebą reorientacji zawodowej bezrobotnych i pracujących, preferowanie w szkolnictwie kierunków kształcenia dostosowanych do współczesnego rynku pracy (np. zdolność do zmiany kierunków kształcenia ustawicznego), promocję kształcenia ustawicznego poprzez udostępnianie wiedzy o dostępnej ofercie oraz korzyściach płynących z kształcenia się przez całe życie, rozwój centrów kształcenia ustawicznego i oferty szkół wyższych oraz jednostek

szkoleniowych, upowszechnianie i wzbogacenie form systemu kształcenia na odległość (np. poprzez e-learning), wprowadzenie przez pracodawców systemu zachęt do doskonalenia pracowników.

3. Podniesienie standardów kształcenia kadr dla systemu edukacji poprzez m.in. doskonalenie kwalifikacji zarówno kadry kierowniczej, jak i nauczycielskiej, dostosowanie kierunków kształcenia i doskonalenia do potrzeb nowoczesnej edukacji, podnoszenie kwalifikacji na studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych, wprowadzenie w kształceniu kadry modułu z zakresu organizacji i zarządzania, zdiagnozowanie potrzeb, co do przekwalifikowania czynnych nauczycieli oraz dostosowanie oferty studiów podyplomowych i kursów kwalifikacyjnych do potrzeb; rozwój innych form kształcenia i doskonalenia kadry, nawiązanie kontaktów z instytucjami rynku pracy oraz pracodawcami w celu powiązanie systemu edukacji z potrzebami rynku pracy, tworzenie zintegrowanych programów badawczych i dydaktycznych, podnoszących poziom kształcenia i doskonalenia kadr oświatowych i administracji, stosowanie systemu certyfikacji dla programów edukacyjnych, podnoszenie i dostosowywanie kwalifikacji kadr edukacyjnych do rosnących wymagań stawianych przez rozwijającą się gospodarkę, doskonalenie programów i metod nauczania, wprowadzanie programów własnych i innowacyjnych, podniesienie jakości funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia poprzez wdrożenie standardów szkoleniowych.

4. Promocja pracy i przedsiębiorczości w systemie edukacji i wychowania poprzez m.in. zainstalowanie w systemie edukacji i wychowania deficytowych aktualnie wartości związanych z pracą i przedsiębiorczością, wyposażenie młodzieży w kompetencje pozwalające na swobodne funkcjonowanie w przyszłości na rynku pracy, promocję prowadzenia własnej działalności gospodarczej (z możliwości uczestnictwa w szkoleniach i kursach organizowanych przez wyspecjalizowane instytucje), wprowadzenie do programów elementów ekonomii praktycznej, promocję wzorów karier, promocję wolontariatu, propagowanie wartości wynikających z kształcenia ustawicznego (w oparciu o analizę sytuacji na rynku pracy), promocję praktyk zawodowych krajowych i zagranicznych.

5. Dostosowanie edukacyjnej bazy materialnej oraz programów do wymagań nowoczesnej gospodarki poprzez m.in. modernizację, budowę i rozbudowę bazy szkół wszystkich typów i poziomów, zwiększenie liczby i rozbudowa centrów kształcenia ustawicznego i centrów kształcenia praktycznego oraz unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego, poprawę wyposażenia szkół, instytucji edukacyjnych i szkoleniowych oraz szkół wyższych w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne oraz naukowe, poprawa zaplecza socjalno-bytowego uczniów, studentów, nauczycieli i wykładowców, objęcie dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, ze szczególnym uwzględnieniem pochodzących z terenów wiejskich – pomocą stypendialną, zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w internatach, bursach i akademikach, zapewnienie sprawnego i bezpiecznego dowozu dzieci do szkół, opieki pozaszkolnej i dożywiania, zmiana struktury kształcenia ponadgimnazjalnego w kierunku odbudowy kształcenia na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej – kosztem liceów profilowanych, zwiększenie dostępu do edukacji uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym niepełnosprawnym (także poprzez klasy i szkoły integracyjne), wczesne diagnozowanie deficytów rozwojowych u dzieci i objęcie ich programami wyrównywania szans, zapewnienie kształcenia ogólnego i zawodowego dla młodzieży, która wypadła z powszechnego systemu edukacji, podniesienie poziomu nauki i znajomości języków obcych, dostosowanie kierunków

kształcenia do zmieniającej się struktury gospodarki (w tym kształcenie dla sektora usług), stworzenie efektywnego systemu doradztwa zawodowego na wszystkich szczeblach edukacji, wprowadzenie modelu szkoły otwartej, sytuującego szkołę jako lokalną instytucję publiczną, odpowiadającą potrzebom uczniów, rodziców i społeczności lokalnych.

Efektywna organizacja rynku pracy

1. Rozbudowa nowoczesnych struktur zarządzania regionalnym rynkiem pracy poprzez m.in. osiągnięcie na poziomie regionalnym struktur zarządzania rynkiem pracy odpowiadających standardom „dobrego państwa” na poziomie krajowym, a w szczególności: aktywne świadczenie usług dla pracodawców, w tym małych firm, badanie efektywności programów i projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z innych źródeł, rozwijanie partnerstwa między usługodawcami pochodzącymi z sektora publicznego, prywatnego i instytucji społecznych w celu objęcia usługami rynku pracy wszystkich zainteresowanych grup klientów, szersze otwarcie na organizacje pozarządowe i wykorzystanie ich potencjału, zlecenie w szerszym zakresie usług innych niż tylko usługi szkoleniowe, takich jak badania psychologiczne, prowadzenie klubów pracy, uczenie poszukiwania pracy, „proste” pośrednictwo pracy, etc., podejmowanie niekonwencjonalnych działań w zakresie usług zatrudnieniowych na szerszą skalę stosownie do potrzeb (np. mobilne doradztwo zawodowe, współpraca z ośrodkami dla bezdomnych, zatrudnienie byłych więźniów, promowanie kultury zarządzania i pracy), wykorzystanie mediów (portale internetowe o pracy, ogłoszenia prasowe, anonse telewizyjne) do pośrednictwa pracy, wdrożenie w publicznych służbach zatrudnienia standardów realizacji podstawowych usług rynku pracy oraz ich przeniesienie do niepublicznych służb zatrudnienia, zwiększenie racjonalności podziału i poprawa efektywności wykorzystania środków Funduszu Pracy na realizację projektów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w tym projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, rozwój instrumentarium pomocy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, pozyskiwanie informacji o metodach oraz rozwiązaniach organizacyjnych stosowanych w pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy na poziomie lokalnym i regionalnym oraz ich upowszechnianie w skali województwa, utworzenia systemu monitorowania zjawisk i procesów zachodzących na rynku lub mających nań bezpośredni wpływ.

2. Upowszechnianie partnerstwa i dialogu społecznego w regulacji rynku pracy poprzez rozwój społecznych rozwiązań w regulacji rynku pracy oraz uzupełnienie administracyjnego modelu zarządzania poprzez zwiększenie roli partnerstwa i dialogu społecznego, a w szczególności: wykorzystanie instytucji dialogu społecznego (rad zatrudnienia, samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, związków zawodowych i związków pracodawców oraz reprezentantów publicznych służb zatrudnienia, zwiększenie roli partnerstwa społecznego dla zapewnienia rozwoju rynku pracy, poszerzanie obszaru współdziałania partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych na rynku pracy, szczególnie na poziomie gminy i powiatu, zwiększenie świadomości społecznej i akceptacji działań związanych z wdrażaniem lokalnych partnerstw, wsparcie funkcjonowania partnerstwa i dialogu społecznego w małych i średnich przedsiębiorstwach.

3. Wzmocnienie spójności i solidarności społecznej poprzez wzmacnianie integracji społecznej, zwalczanie dyskryminacji na rynku pracy oraz wsparcie systemowe na

rzecz instytucji działających w obszarze polityki społecznej, a w szczególności poprzez: rozwój systemu zindywidualizowanych usług, podniesienie jakości funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia poprzez wdrożenie standardów usług rynku pracy w zakresie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, zwiększenie potencjału instytucji działających w sferze polityki społecznej, świadczących usługi dla grup szczególnego ryzyka na rynku pracy, rozwój narzędzi i systemów informatycznych integrujących instytucje polityki społecznej ze służbami zatrudnienia, doradztwo, poradnictwo zwiększające potencjał zawodowy, zatrudnienie wspierane, staże i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, wspieranie tworzenia spółdzielni socjalnych, zakładów aktywizacji zawodowej, centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej, rozwój form zatrudnienia i miejsc pracy dla osób z dysfunkcjami utrudniającymi integrację, promocja i wsparcie wolontariatu, jako formy integracji osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, organizowanie kursów adaptacyjnych oraz nauki języka polskiego dla imigrantów na stałe osiedlonych na terytorium Polski, akcje informacyjne i kampanie promujące przełamywanie stereotypów wśród pracodawców i pracowników oraz zachęcające do zatrudniania osób z grup postrzeganych w sposób negatywny przez pracodawców, promocja zatrudnienia w trzecim sektorze, badania i analizy dotyczące specyficznych potrzeb różnych grup dyskryminowanych na rynku pracy i integracji zawodowej.

4. Wsparcie dla instytucji i organizacji działających na rzecz kapitału ludzkiego poprzez rozwój instytucji i organizacji działających w obszarze rynku pracy oraz w dziedzinach komplementarnych tak, aby wesprzeć budowę efektywnego modelu zarządzania rynkiem pracy, a w szczególności poprzez aktywizację i mobilizację partnerów lokalnych i regionalnych w oparciu o zasadę pomocniczości, wspomaganie powstawania i działalności lokalnych i regionalnych inicjatyw obywatelskich z udziałem organizacji pozarządowych, wspieranie partnerstwa lokalnego, budowę partnerstwa publiczno-społecznego poprzez, m.in. budowanie partnerskich relacji między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi, samorządami powiatowymi oraz grupami inicjatywnymi obywateli, organizowanie, w szczególności na poziomie małych, lokalnych społeczności, systemu pomocy i poszerzenie dostępności usług adresowanych do organizacji i grup obywateli działających na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego,

5. Harmonizacja systemu wykorzystania środków na rzecz rynku pracy i rozwoju regionalnego, to jest powiązanie programów z zakresu infrastruktury, rolnictwa, informatyki, ekologii, kultury i innych obszarów, z zatrudnieniem i rozwojem zasobów ludzkich poprzez wpisywania we wszystkie dokumenty programowe – w tym także regionalne strategie i programy operacyjne – działań wynikających ze Strategii Lizbońskiej a dotyczących polityki spójności, a także koordynacja na etapie planowania i realizacji działań współfinansowanych z funduszy UE, powiązanych z rynkiem pracy i rozwojem zasobów ludzkich, z działaniami związanymi z rozwojem infrastrukturalnym.

Równość szans do zatrudnienia

1. Zwiększenie dostępności zatrudnienia poprzez oferowanie aktywnych form wsparcia na rynku pracy, współfinansowanych ze środków Funduszu Pracy, a w szczególności: wspieranie zatrudnienia, głównie w sektorze MSP oraz trzecim sektorze, organizowanie działań doradczych, poradnictwa i szkoleń oraz przyznawanie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, udzielanie pomocy w zakresie nabywania nowych umiejętności i kwalifikacji, wspieranie lokalnych planów rozwoju zatrudnienia, promocję równości szans do zatrudnienia,

akcje informacyjne i kampanie promujące przełamywanie stereotypów wśród pracodawców i pracowników oraz zachęcające do zatrudniania osób z grup postrzeganych w sposób negatywny przez pracodawców, stosowanie oraz propagowanie systemu zachęt i preferencji dla firm oraz innych podmiotów zatrudniających pracowników stosujących w praktyce zasadę równości szans do zatrudnienia, **zmniejszenie bierności zawodowej kobiet i ułatwienie im powrotu na rynek pracy**, (przestrzeganie zasady równości płci we wszystkich programach rynku pracy, realizację programów nakierowanych na zwiększenie zatrudnienia kobiet, obejmujących tę grupę kompleksowym wsparciem, promocję podejmowania działalności gospodarczej przez kobiety, rozwój współpracy publicznych służb zatrudnienia z innymi instytucjami rynku pracy, w tym z ośrodkami pomocy społecznej i organizacjami kobiecymi, upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia – praca na odległość z wykorzystaniem Internetu, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca na zastępstwo itp., pomoc w organizacji opieki nad dziećmi i osobami starszymi w czasie udziału kobiet w programach aktywizacji, szkoleniach i zatrudnieniu), **aktywizację zawodową osób powyżej 50 roku życia** (objęcie tej grupy różnorodnymi formami kształcenia ustawicznego, prowadzenie przez publiczne służby zatrudnienia aktywnej polityki prozatrudnieniowej wobec osób powyżej 50 roku życia, w tym subsydiowanych form wsparcia, realizację projektów nakierowanych na aktywizację tej grupy osób, dofinansowanych ze środków EFS, tworzenie zachęt dla pracodawców do pozostawiania w zatrudnieniu osób o przydatnych kwalifikacjach, **aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych** (promocję aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, w tym systemu zachęt dla pracodawców i podejmowania działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne, zwiększenie zatrudnienia i promocja osób niepełnosprawnych w sektorze publicznym, popularyzację nietypowych form zatrudnienia osób niepełnosprawnych, realizację programów likwidacji barier architektonicznych, poprawę obsługi osób niepełnosprawnych w instytucjach i urzędach, doskonalenie edukacji osób niepełnosprawnych, rozwój zakładów aktywizacji zawodowej, warsztatów terapii zajęciowej i innych form zatrudnienia socjalnego, realizację programów łączących różne usługi i instrumenty aktywizacji bezrobotnych niepełnosprawnych jak: indywidualne plany działań, zajęcia aktywizujące, szkolenia ogólne i zawodowe, programy podnoszące kwalifikacje w miejscu pracy, wsparcie finansowe, współdziałanie instytucji rynku pracy z organizacjami i związkami osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji zawodowej).

2. Rozwój działań wspierających aktywność i mobilność poprzez rozwój form organizacyjnych sprzyjających wzrostowi aktywności życiowej i mobilności zawodowej osób poszukujących pracy i bezrobotnych oraz zwiększenie gotowości do zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, korzystanie ze szkoleń i programów doskonalenia zawodowego oraz zwiększenie gotowości do zmiany miejsca zamieszkania w poszukiwaniu pracy, podnoszenie umiejętności poszukiwania pracy i ułatwianie zdobywania doświadczenia podczas staży i praktyk, promocja sieci EURES jako zasadniczego narzędzia do zwiększania mobilności zawodowej, zarówno na poziomie europejskim jak i krajowym, wdrożenie standardów usług EURES, rozwój partnerskiego modelu instytucji rynku pracy (np. poprzez stworzenie systemu współpracy między PSZ a agencjami zatrudnienia), tworzenie sieci współpracy podmiotów działających w obszarze rynku pracy na rzecz reform w zakresie zatrudnienia i integracji z rynkiem pracy, rozwijanie systemu certyfikowania kwalifikacji zawodowych, tworzenie i rozwijanie partnerstwa publiczno-prywatnego w ramach instytucji rynku pracy działających na rzecz osób bezrobotnych i

poszukujących pracy, rozwijanie systemu instytucji sektora niepublicznego obsługujących osoby bezrobotne i poszukujące pracy oraz pracodawców, wspieranie biur karier w szkołach wyższych, świadczących usługi pośrednictwa pracy, doradztwa i poradnictwa zawodowego dla studentów, akcje promocyjne i kampanie informacyjne dotyczące aktywności zawodowej, przedsiębiorczości i mobilności, w tym również promujące aktywność zawodową osób, które ukończyły 50 lat, rozwój systemów informatycznych w sferze informacji i pośrednictwa pracy, wspieranie pozytywnego zarządzania migracjami ekonomicznymi krajowymi i zagranicznymi, promocja kształcenia ustawicznego oraz dostosowującego poziom kompetencji zawodowych do nowych wymagań pracodawców oraz rozwiązań organizacyjnych, stosowanie odpowiednich instrumentów rynku pracy wspierających mobilność przestrzenną, stosowanie instrumentów rynku pracy wspierających mobilność zawodową.

3. Rozwój nowoczesnych form zatrudnienia w powiązaniu z elastycznością zatrudnienia w celu włączania do rynku pracy i zwiększania zatrudnienia tych grup, wobec których nie są skutecznie dotychczas stosowane metody aktywizacji zawodowej poprzez wypracowanie innowacyjnych sposobów przywracania na rynek pracy i umacniania na nim pozycji takich grup beneficjentów, jak osoby niepełnosprawne, osoby w wieku powyżej 50 roku życia, kobiety, które muszą łączyć życie zawodowe z rodzinnym, promocja i wdrażanie nietypowych form zatrudnienia (praca w domu, praca w niepełnym wymiarze, zatrudnienie okresowe, praca na zastępstwo, e-praca i podobne), rozwój instytucji i firm wspierających nietypowe formy zatrudnienia (agencji pracy tymczasowej, akademickich biur karier, agencji pośrednictwa pracy, innych instytucji i organizacji o podobnym profilu działania.

4. Integracja grup defaworyzowanych z rynkiem pracy i udzielenie wsparcia wszystkim osobom doświadczającym różnego rodzaju dyskryminacji na rynku pracy, jak też osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, poprzez: organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe, promowanie alternatywnych form zatrudnienia (telepraca, praca w niepełnym wymiarze godzin, wolontariat jako metoda aktywnej integracji z rynkiem pracy i zdobywania aktualnych doświadczeń zawodowych, promocja zatrudnienia w trzecim sektorze), organizowanie specjalnych kursów adaptacyjnych dla imigrantów zamieszkujących na stałe na terenie Polski, szkolenia i warsztaty uczące aktywnych metod poszukiwania pracy, doradztwo / poradnictwo zwiększające potencjał zawodowy, zatrudnienie wspierane – staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, roboty publiczne, wspieranie tworzenia spółdzielni socjalnych, zakładów aktywizacji zawodowej, centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej, promocję i wsparcie wolontariatu, jako formy integracji osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, organizowanie publicznych i niepublicznych placówek wsparcia, świetlic socjoterapeutycznych, klubów środowiskowych itp.

5. Aktywna polityka prozatrudnieniowa na obszarach wiejskich w celu zwiększenia liczby miejsc pracy na terenach wiejskich oraz zwiększenie mobilności ludności zamieszkałej na tych terenach poprzez zsynchronizowanie i komplementarność działań służb zatrudnienia i instytucji rynku pracy z programami dofinansowanymi ze środków Unii Europejskiej, rozwój usług dla rolnictwa i ludności wiejskiej, podejmowanie przez gospodarstwa rolne działalności pozarolniczej, aktywne poradnictwo, pośrednictwo i doradztwo dla osób bezrobotnych, szkolenia ogólne i zawodowe dla bezrobotnych z terenów wiejskich, organizację na terenach wiejskich zatrudnienia socjalnego, lokowanie na terenach wiejskich domów opieki nad ludźmi

starszymi i wymagającymi opieki, rozwój proekologicznych miejsc pracy, rozwój agroturystyki, wspieranie rolnictwa regionu w wykorzystaniu środków Unii Europejskiej, zwiększenie liczby stanowisk pracy poza rolnictwem, uczestnictwo w pracach związanych z aktywizacją społeczności po-pegeerowskiej, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na terenach wiejskich oraz zróżnicowanie działalności gospodarczej, zwiększenie mobilności osób z terenów wiejskich i pomoc w odnalezieniu się na miejskim rynku pracy, uczestnictwo w działaniach związanych z opracowywaniem i realizacją regionalnych programów rozwoju wsi i rolnictwa.

Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia

1. Integracja polityki zatrudnieniowej i polityki społecznej w obszarze bezrobocia w celu uzyskania spójności programowej i realizacyjnej poprzez m.in. opracowywanie lokalnych i wojewódzkich programów rozwiązywania najistotniejszych kwestii i problemów społecznych związanych z bezrobociem, przy pełnym zaangażowaniu partnerów społecznych, podnoszenie społecznej i zawodowej aktywności poprzez pomoc doradczą, subsydiowane formy zatrudnienia oraz kształcenia i doskonalenia zawodowego, budowanie więzi społecznych poprzez wsparcie zawiązywania partnerstw na poziomie lokalnym i regionalnym, stosowanie dostępnych form pomocy pracodawcom tworzącym nowe miejsca pracy, stosowanie dostępnych instrumentów w celu wykluczenia zjawiska „dziedziczenia bezrobocia”, przez młodych członków rodzin, rozwój centrów i klubów integracji społecznej, wykorzystanie w aktywizacji bezrobotnych klientów pomocy społecznej instrumentów takich, jak kluby pracy, roboty publiczne i prace społecznie użyteczne, zacieśnienie współpracy publicznych służb zatrudnienia z ośrodkami pomocy społecznej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie, pobudzanie inicjatyw gospodarczych i społecznych służących wyrównywaniu szans zatrudnienia i aktywizacji zawodowej grup szczególnie zagrożonych długotrwałym bezrobociem.

2. Wzmocnienie organizacyjne i finansowe instytucji rynku pracy w celu poprawy jakości działania publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz podniesienie skuteczności ich funkcjonowania poprzez m.in. identyfikację programów rynku pracy o najwyższej skuteczności i ich upowszechnianie, badania, analizy i ekspertyzy dotyczące sytuacji na rynku pracy, wdrożenie standardów usług rynku pracy, intensywny rozwój pośrednictwa pracy, rozwój partnerskiego modelu instytucji rynku pracy z elementami konkurencji (np. poprzez stworzenie systemu współpracy między publicznymi służbami zatrudnienia a agencjami zatrudnienia), wsparcie działań niepublicznych służb zatrudnienia m.in. poprzez zlecanie zadań, doskonalenie kadr instytucji rynku pracy, rozwijanie systemu certyfikowania kwalifikacji zawodowych, upowszechnianie i wdrażanie metod i narzędzi wspierających usługi doradcze, instytucjonalną rozbudowę sieci doradztwa zawodowego, wzmocnienie systemu doradztwa i poradnictwa zawodowego poprzez wsparcie kadrowe i szkolenia doradców zawodowych, rozwijanie systemu instytucji sektora niepublicznego obsługujących osoby bezrobotne i poszukujące pracy oraz pracodawców, rozwój narzędzi i systemów informatycznych dla instytucji rynku pracy, podwyższenie jakości usług pośrednictwa pracy, poprawę pośrednictwa międzypowiatowego zwiększającego wewnątrzregionalną mobilność siły roboczej, a także pośrednictwa międzywojewódzkiego, sprostanie wymogom międzynarodowego pośrednictwa pracy, wspieranie stopniowej demonopolizacji usług pośrednictwa pracy świadczonych przez urzędy pracy na rzecz prywatnych agencji pośrednictwa i zatrudnienia – między innymi poprzez zlecanie wybranych zadań, zwiększanie liczby zatrudnionych w urzędach pracy pośredników pracy, rozwój współpracy publicznych

służb zatrudnienia z innymi instytucjami rynku pracy, w tym z organizacjami zatrudnienia, szkołami, instytucjami szkoleniowymi, organizacjami pozarządowymi, rozwój i promocja usług EURES, nawiązanie i rozwój współpracy z zagranicznymi instytucjami i służbami pośrednictwa pracy, zwiększanie liczby doradców zawodowych w urzędach pracy, agencjach zatrudnienia, jednostkach Ochotniczych Hufców Pracy, szkołach i uczelniach (szkolne i akademickie ośrodki i biura karier) oraz w poradniach wychowawczo-zawodowych, doskonalenie kwalifikacji doradców zawodowych na studiach wyższych, studiach podyplomowych oraz szkoleniach specjalistycznych, wdrożenie i stosowanie nowoczesnych metod narzędzi wspierających usługi doradcze, w tym testów, doradzania na odległość i innych, rozwój współpracy służb zatrudnienia w zakresie poradnictwa zawodowego z innymi instytucjami rynku pracy, w tym z agencjami zatrudnienia, szkołami wyższymi oraz instytucjami szkoleniowymi, rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie doradztwa zawodowego, wymiana doświadczeń i dobrych praktyk.

3. Rozbudowa elementów polityki prozatrudnieniowej i aktywizującej w obszarze bezrobocia poprzez m.in. dalsze zwiększenie, w odniesieniu do nakładów na działania osłonowe, udziału wydatków na aktywne formy, które mają za zadanie przywrócić bezrobotnych na otwarty rynek pracy, utrzymanie niezbędnego poziomu aktywności oraz mobilności zasobów pracy, przygotowanie kadr odpowiednio do aktualnych i przyszłych potrzeb rynku pracy, podniesienie jakości funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia poprzez wdrożenie standardów usług rynku pracy w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej zróżnicowane i zindywidualizowane podejście oraz dostosowanie narzędzi do różnych grup poszukujących pracy, zależnie od poziomu zdolności do zatrudnienia,

4. Zapobieganie bezrobociu długotrwałemu, szczególnie w pierwszym okresie po utracie pracy, poprzez stosowanie form aktywnych takich jak: subsydiowanie zatrudnienia, doradztwo i szkolenia oraz udzielanie dotacji dla osób podejmujących własną działalność gospodarczą, szkolenia zawodowe, wykorzystujące najnowsze osiągnięcia techniczne, mające na celu dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy poprzez nabycie kwalifikacji, podniesienie kwalifikacji lub ich zmianę, usługi poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy z uwzględnieniem indywidualnych planów działań, adresowane do osób bezrobotnych przez okres do 24 miesięcy, wsparcie realizacji programów innowacyjnych, w szczególności zawierających nowatorskie podejście do problematyki zwalczania bezrobocia długotrwałego, promocja inicjatyw lokalnych wspomagających osoby długotrwale bezrobotne w ponownym wejściu na rynek pracy, w tym akcje uświadamiające i kampanie informacyjne, kluby integracji społecznej, spółdzielnie socjalne i podobne formy organizacji przedsiębiorczości, wsparcie inicjatyw samoorganizacji i samopomocy wśród osób bezrobotnych, poprzez doradztwo i szkolenia, prowadzące do uzyskania zatrudnienia, realizację programów w tym m.in. współfinansowanych z EFS, w PO KL – łączących różne usługi i instrumenty aktywizacji bezrobotnych, włączenie pracodawców w programy zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.

5. Zapobieganie bezrobociu młodzieży w celu niedopuszczenia do bezrobocia, szczególnie w pierwszym okresie po ukończeniu edukacji poprzez m.in. realizację programów rynku pracy nakierowanych na tę grupę bezrobotnych łączących różne usługi i instrumenty aktywizacji, takie jak: poradnictwo zawodowe, indywidualne plany działań, zajęcia aktywizujące, szkolenia z umiejętności poszukiwania pracy, staże, szkolenia ogólne i zawodowe, wsparcie finansowe przy podejmowaniu działalności gospodarczej, rozwój i aktywizację działań szkolnych ośrodków karier, gminnych

centrów informacji, akademickich biur karier, młodzieżowych biur pracy OHP, młodzieżowych centrów kariery OHP, mobilnych centrów informacji zawodowej OHP oraz innych podobnych instytucji i placówek, objęcie szczególną opieką bezrobotnej młodzieży z terenów wiejskich, z rodzin o niskich dochodach, rodzin patologicznych, młodzieży bez żadnych kwalifikacji, młodzieży niepełnosprawnej, młodzieży wypadającej z systemu edukacji, zacieśnienie współpracy publicznych służb zatrudnienia z innymi instytucjami rynku pracy oraz ze szkołami, szkołami wyższymi, pracodawcami i organizacjami pozarządowymi, subsydiowanie zatrudnienia młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem subsydiowania zatrudnienia w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw oraz w trzecim sektorze, staże oraz szkolenia mające na celu dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy poprzez nabycie kwalifikacji, podniesienie kwalifikacji lub ich zmianę, doradztwo, szkolenia oraz dotacje dla podejmujących własną działalność gospodarczą, działalność klubów pracy i placówek o podobnym profilu, wspieranie inicjatyw lokalnych mających na celu pomoc młodzieży w wejściu na rynek pracy, wspieranie wolontariatu, jako etapu przygotowawczego do podjęcia zatrudnienia, poprzez organizowanie i dofinansowanie stanowisk pracy dla wolontariuszy w instytucjach administracji publicznej i organizacjach pozarządowych.